

Metodologie de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Secțiunea 1. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE METODOLOGIEI

- Art. 1.** Prezenta metodologie stabilește modalitatea de determinare a veniturilor reglementate și de calcul al tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice.
- Art. 2.** Venitul reglementat pentru serviciul de transport se determină prin utilizarea unei metode de reglementare de tip ”venit plafon”.
- Art. 3.** Aplicarea acestui tip de reglementare stimulativă asigură:
- a) un mediu de reglementare eficient;
 - b) o alocare echitabilă a câștigurilor rezultate prin creșterea eficienței în activitatea de transport peste țintele stabilite de autoritatea competentă, între operatorul de transport și de sistem și clienții serviciului de transport;
 - c) cadrul pentru funcționarea efectivă și eficientă a companiei de transport;
 - d) prevenirea obținerii de către operatorul de transport și de sistem a oricăror avantaje posibile cauzate de poziția de monopol;
 - e) promovarea investițiilor eficiente în rețeaua electrică de transport;
 - f) promovarea unor practici eficiente de mentenanță și exploatare a rețelei de transport al energiei electrice;
 - g) folosirea eficientă a infrastructurii existente;
 - h) îmbunătățirea continuă a calității serviciului de transport;
 - i) viabilitatea financiară a companiei de transport;
 - j) o abordare transparentă privind procesul de reglementare;
 - k) operarea în condiții de siguranță a rețelei de transport.

Secțiunea 2. DOMENIU DE APLICARE

- Art. 4.** Metodologia este utilizată de către:
- a) operatorul de transport și de sistem pentru calculul veniturilor reglementate și al tarifelor de transport din cadrul unei perioade de reglementare;

b) ANRE, în procesul de analiză a datelor și informațiilor transmise de operatorul de transport și de sistem, în vederea aprobării tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Art. 5. Tarifele de transport se aplică tuturor clienților serviciului de transport.

Secțiunea 3. DEFINIȚII ȘI ABREVIERI

Art. 6. În înțelesul prezentei metodologii, termenii și abrevierile utilizate au semnificațiile următoare:

Activitate reglementată	Activitate desfășurată de o persoană fizică/juridică, ce constituie obiectul unor reglementări specifice emise de ANRE
Amortizare reglementată	Amortizare recunoscută de ANRE, aferentă mijloacelor fixe ce contribuie la prestarea serviciului de transport, considerată în calculul tarifelor de transport
Aprobare a unui plan de investiții sau a investițiilor realizate	acceptare a planului de investiții transmis de operator sau a unei/unor investiții din cadrul acestuia, precum și a investițiilor realizate, în vederea recunoașterii costurilor aferente în cadrul setării tarifelor reglementate sau în cadrul corecțiilor venitului reglementat;
Autoritatea competentă	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE)
Bază reglementată a activelor (BAR)	Valoare netă a activelor imobilizate, corporale și necorporale, recunoscută de autoritatea competentă, ce contribuie la prestarea serviciului de transport
Clienți ai serviciului de transport	Producători, clienți finali, operatori de distribuție și furnizori, racordați la rețelele electrice de interes public
Capacitate de transport într-o secțiune a rețelei electrice de transport	Valoare maximă a puterii active care poate fi vehiculată printr-o secțiune a rețelei electrice de transport în condiții de siguranță și stabilitate în funcționare și cu respectarea limitelor normate ale parametrilor tehnici de calitate
Contribuții financiare	Aport în numerar al clienților serviciului de transport sau al unei terțe părți (de exemplu fonduri nerambursabile de la organismele interne sau internaționale, subvenții, contribuții gratuite, tariful de racordareetc.
Cost reglementat al serviciului de transport	Totalul costurilor justificate și recunoscute de autoritatea competentă, repartizate serviciului de transport al energiei electrice active, din totalul costurilor operatorului de transport și de sistem

Cost mediu ponderat al capitalului	Medie ponderată a costurilor capitalurilor utilizate Notă: Structura capitalului este formată din împrumuturi bancare pe termen lung și capitaluri proprii. Costul mediu ponderat al capitalului se calculează ca o însumare a costurilor capitalurilor utilizate, ținându-se cont de ponderea acestora în capitalul total. Costul capitalului propriu reflectă câștigurile nete care vor fi obținute de către acționari după acoperirea tuturor costurilor aferente activității. Autoritatea competentă poate considera diferite metode în determinarea unui cost adecvat al capitalului propriu
Costuri reglementate reprezentând cheltuieli speciale	Costuri datorate unor evenimente unice sau foarte rare, unor cauze extraordinare sau apariției unor prevederi legislative noi, care au implicații în creșterea costurilor de operare și mentenanță inițial aprobate. Notă: Aceste costuri pot fi amânate și amortizate pe perioada în care își produc efectele, respectiv în perioada de realizare a beneficiilor.
Cost reglementat al congestiilor	Cost al eliminării congestiilor în rețeaua de transport recunoscut de autoritatea competentă la calculul tarifelor de transport
Consum propriu tehnologic reglementat	Consum propriu tehnologic considerat de autoritatea competentă la calculul tarifelor de transport
cpt	Consum propriu tehnologic reglementat, exprimat în procente din cantitatea de energie electrică intrată în RET (%)
CPT	Consum propriu tehnologic reglementat exprimat în MWh
ENTSO-E	Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de energie electrică
Indicatori de performanță pentru serviciul de transport	Indicatori stabiliți conform standardului de performanță al serviciului de transport, pentru menținerea unui nivel minim al calității serviciului de transport
Lege	Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare
OTS	Operatorul de transport și de sistem
Perioadă de reglementare (p)	Perioadă determinată de timp, în care se aplică metoda de reglementare a veniturilor de tip plafon; de regulă, aceasta este de 5 ani.

An tarifar (t)	Perioadă determinată de timp, în care se aplică tarife aprobate de autoritatea competentă; aceasta este de 12 luni consecutive și începe la data de 1 iulie a fiecărui an
Rezervă ce poate rezulta din aplicarea reglementărilor	Sumă egală cu corecția anuală negativă a venitului reglementat aferent unei perioade tarifare t din cadrul unei perioade de reglementare p , rezultată din diferența dintre venitul realizat și costul reglementat al serviciului de transport în anul t .
Rată reglementată a rentabilității (RRR)	Randament reglementat al BAR, exprimat în procente, stabilit de autoritatea competentă pe baza costului mediu ponderat al capitalului
Rata inflației (RI)	Rată reglementată a inflației, exprimată în procente, determinată pe baza indicelui de creștere a prețurilor de consum furnizat de instituțiile abilitate
Rată a titlurilor de stat (RTS)	Rată a dobânzii titlurilor de stat, în termeni reali, cu scadență la un an, la prima emisiune a acestora din cadrul fiecărei perioade tarifare, exprimată în procente. În cazul în care nu au fost emise titluri de stat cu scadență la un an, autoritatea competentă stabilește și comunică operatorului de transport și de sistem, pe baza datelor furnizate de instituțiile abilitate, rata care este utilizată în calcule
Regulament (CE) nr. 714/2009	Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003
Regulament (UE) nr. 838/2010	Regulamentului (UE) nr. 838/2010 al Comisiei din 23 septembrie 2010 privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatorii de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport.
Regulament (UE) nr. 347/2013	Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului european și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene și de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 713/2009, a Regulamentului (CE) nr. 714/2009 și a Regulamentului (CE) nr. 715/2009
Regimuri caracteristice de funcționare ale	Regimuri de funcționare ale rețelei electrice prognozate pe o perioadă de timp determinată (caracteristică), care sunt utilizate la

rețelei electrice (r)	determinarea costului marginal aferent consumului propriu tehnologic și al congestiilor
Reglementare de tip venit plafon	Metodă de reglementare stimulativă, aplicată pe durata perioadei de reglementare, prin care autoritatea competentă stabilește valoarea plafon a venitului necesar desfășurării activității de transport
Rentabilitatea bazei reglementate a activelor (RBAR)	Valoare recunoscută de autoritatea competentă a randamentului reglementat al bazei reglementate a activelor, exprimată în unități monetare; RBAR se determină prin înmulțirea ratei reglementate a rentabilității cu baza reglementată a activelor
Transport de energie electrică între operatorii de transport și de sistem (TI)	Transport în conformitate cu Mecanismul de compensare a efectelor utilizării rețelelor electrice de transport pentru tranzite de energie electrică între operatorii de transport și de sistem
Tarif mediu de transport al energiei electrice (T_T)	Tarif aprobat de autoritatea competentă aferent serviciului de transport al energiei electrice, calculat ca raport dintre venitul reglementat corespunzător serviciului de transport și cantitatea de energie electrică extrasă din rețele
Venit de referință	Venit exprimat în termeni reali, calculat pe baza costurilor reglementate ale serviciului de transport aferente perioadei tarifare precedente începerii oricărei perioade de reglementare
Venit țintă inițial	Venit exprimat în termeni reali, calculat pe baza costurilor reglementate ale serviciului de transport aferente fiecărei perioade tarifare a perioadei de reglementare
Venit liniarizat	Venit exprimat în termeni reali, prin care autoritatea competentă determină valoarea netă prezentă echivalentă a veniturilor-țintă inițiale, liniarizate prin aplicarea aceluiași factor de liniarizare $X_{final,liniar}$ venitului de referință, pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare
Venit reglementat	Venit liniarizat, exprimat în termeni nominali, pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare, la care se adaugă corecțiile corespunzătoare venitului reglementat din perioadele tarifare anterioare, luând în considerare ratele inflațiilor corespunzătoare fiecărei perioade tarifare
$X_{inițial}$ eficiență	Reducere procentuală de la o perioadă tarifară la următoarea a costurilor de operare și mentenanță controlabile, stabilită pentru creșterea eficienței serviciului de transport al energiei electrice

$X_{\text{final, liniar}}$	Reducere procentuală de la o perioadă tarifară la următoarea a venitului liniarizat
----------------------------	---

CAPITOLUL II

REGULI ȘI PRINCIPII

- Art. 7.** (1) Venitul pentru serviciul de transport aferent fiecărei perioade tarifare a unei perioade de reglementare se determină anterior începerii acestei perioade.
- (2) În cadrul unei perioade de reglementare se efectuează corecții ale venitului liniarizat pentru fiecare perioadă tarifară.
- Art. 8.** (1) Toate datele necesare determinării veniturilor sunt transmise de OTS exprimate în termeni reali, respectiv în valori monetare aferente perioadei tarifare anterioare începerii perioadei de reglementare.
- (2) Efectul inflației asupra costurilor este acoperit prin rata inflației aplicată anual veniturilor liniarizate.
- Art. 9.** ANRE analizează fundamentarea veniturilor solicitate de OTS pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare și stabilește venitul țintă inițial aprobat.
- Art. 10.** În procesul de analiză și determinare a venitului aprobat, autoritatea competentă ia în considerare solicitarea transmisă de OTS pentru perioada de reglementare p , ținând seama în principal de:
- standardul de performanță și alte cerințe impuse OTS conform legislației în vigoare;
 - evoluția cantității de energie electrică transportată, prognozată și justificată la începutul perioadei de reglementare de OTS;
 - evoluția consumului propriu tehnologic reglementat în rețeaua electrică de transport;
 - planul de investiții și de dezvoltare a rețelei de transport fundamentat de operator și analizat de autoritatea competentă conform reglementărilor specifice;
 - rata reglementată a rentabilității, aplicată bazei reglementate a activelor rețelei electrice de transport;
 - evoluția tarifelor, exprimată printr-un trend liniar pe parcursul unei perioade de reglementare;
 - taxele stabilite de autoritățile centrale sau locale;
 - viabilitatea financiară a OTS.
- Art. 11.** OTS ține evidența separată a tuturor contribuțiilor financiare încasate anual. Valoarea acestor contribuții este transmisă anual la autoritatea competentă, conform machetelor de monitorizare a activității OTS.
- Art. 12.** (1) OTS este obligat să organizeze:
- evidența contabilă separată pentru fiecare activitate reglementată;
 - evidența contabilă separată pentru activitățile nereglementate.
- (2) Evidențele contabile menționate la alin. (1) trebuie să permită autorității competente cunoașterea fiecărui element de venit și cost pentru activitățile reglementate și pentru activitățile nereglementate.
- (3) ANRE are dreptul să solicite detalierea oricărui element de cost sau venit cuprins în evidențele contabile transmise de OTS.
- Art. 13.** (1) Fiecărei activități desfășurate de OTS i se atribuie costurile directe și i se alocă o cotă parte aferentă din costurile comune, respectiv costurile indirecte și cele generale ale societății.

(2) OTS alocă costurile comune între serviciul de transport reglementat și celelalte servicii reglementate/nereglementate, folosind o metodă de alocare a costurilor care respectă următoarele principii:

- a) cauzalitatea economică – atribuirea costurilor acelor activități care le determină,
 - b) obiectivitatea – atribuirea costurilor fără urmărirea unui interes ori obținerii unui beneficiu nemeritat al societății,
 - c) transparența – atribuirea pe bază de reguli definite și care să permită identificarea costurilor atribuite fiecărei activități,
 - d) continuitatea – atribuirea pe baza unor reguli care se păstrează în timp; regulile pot fi modificate numai în cazuri necesare și justificate, cu aprobarea prealabilă a ANRE.
- (3) Costurile alocate conform alin. (2) se utilizează pentru calculul veniturilor propuse de OTS pentru serviciul de transport.

Art. 14. (1) OTS furnizează în cadrul documentațiilor de fundamentare a veniturilor explicații detaliate și justificări cu privire la identificarea categoriilor de costuri și a activităților și modul de alocare a costurilor conform prevederilor art. 13.

- (2) Autoritatea competentă controlează corectitudinea alocării costurilor în vederea evitării subvențiilor încrucișate între serviciul reglementat de transport și alte servicii prestate de OTS.
- (3) În cazul în care constată că alocarea costurilor pe activități nu respectă prevederile prezentei metodologii, autoritatea competentă solicită OTS și acesta are obligația să efectueze corecțiile necesare în termenul din solicitare.

Art. 15. (1) La calculul tarifelor de transport, orice cost/venit justificat asociat activității de transport este considerat o singură dată.

- (2) În cazul în care se constată că un cost a fost remunerat de mai multe ori, acesta este recuperat prin scăderea, din venitul reglementat al perioadei tarifare următoare constatării, a valorii respective actualizate.

Art. 16. (1) Pentru a fi considerate costuri justificate economic, costurile efectuate de OTS trebuie să fie necesare, oportune, eficiente și să reflecte condițiile pieței, astfel:

- a) necesar — nevoia obiectivă a operatorului de a realiza acel cost;
- b) oportun — amânarea costului este de natură a produce prejudicii OTS și/sau clientului;
- c) eficient — realizarea costului este de natură a aduce beneficii viitoare OTS și clientului;
- d) să reflecte condițiile pieței — costul realizat de către OTS reflectă cele mai bune condiții ale pieței, existente la data realizării și în conformitate cu legislația în vigoare.

- (2) OTS are obligația să transmită, la solicitarea ANRE, în termenul stabilit prin solicitare, documentele care justifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1).

- (3) ANRE are dreptul să refuze motivat recunoașterea integrală sau parțială a unor costuri pentru care nu au fost transmise documentele solicitate conform alin. (2) sau cele pentru care, prin documentele transmise de OTS conform alin. (2) nu se confirmă îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1).

Art. 17. În determinarea venitului reglementat nu se includ următoarele costuri:

- a) costuri aferente contribuțiilor gratuite;

- b) cheltuieli aferente altor activități desfășurate de OTS, pentru care sunt utilizate active incluse în BAR sau salariații implicați în prestarea serviciului de transport;
- c) cheltuieli aferente racordării noilor utilizatori;
- d) cheltuieli cu despăgubiri plătite utilizatorilor pentru nerespectarea prevederilor standardului de performanță pentru serviciul de transport al energiei electrice;
- e) cheltuieli cu despăgubiri plătite pentru pagubele sau accidentele cauzate persoanelor fizice sau juridice, în situațiile în care instanța de judecată stabilește că au fost produse din vina OTS;
- f) cheltuieli cu pierderi din creanțe și debitori diverși;
- g) cheltuieli cu impozit pe monopolul natural;
- h) cheltuieli financiare;
- i) cheltuieli cu provizioane și ajustări de orice natură;
- j) cheltuieli realizate și capitalizate, care la determinarea venitului țintă inițial au fost considerate în cadrul costurilor de operare și mentenanță controlabile și necontrolabile;
- k) cheltuieli de exploatare aferente bunurilor pentru care OTS a cedat folosința unui terț cu excepția cheltuielilor aferente imobilizărilor corporale de natura clădirilor, utilizate ca sedii și puncte de lucru pentru activitatea de transport a energiei electrice, a căror folosință a fost cedată parțial unui terț;
- l) cheltuieli de judecată și alte cheltuieli asociate (taxă timbru, onorariu expert, onorariu avocațial etc);
- m) cheltuieli privind materialele recuperate;
- n) cheltuieli nedeductibile fiscal;
- o) Cheltuieli cu primele reprezentand participarea personalului la profit;
- p) Cheltuieli din reevaluarea imobilizarilor corporale si necorporale;
- q) cheltuieli cu amenzi si penalitati aplicate OTS;
- r) cheltuieli cu donatii, sponsorizări si subventii acordate de OTS;
- s) Cheltuieli privind activele cedate si alte operatiuni de capital;
- t) Cheltuieli cu majorari de intarziere;
- u) cheltuieli reprezentând salarii/indemnizații/sume compensatorii acordate cu ocazia încetării contractului individual de muncă, raportului de serviciu sau mandatului angajaților cu funcții de conducere și persoanelor care au calitate de membru în consiliile de administrație/supraveghere/directorate și alte consilii de conducere, cu excepția salariilor/indemnizațiilor/sumelor compensatorii acordate angajaților în baza unui program de restructurare a societății, aprobat conform prevederilor legale în vigoare;
- v) Cheltuieli de personal reprezentând sume acordate directorilor generali și membrilor consiliilor de administrație/supraveghere/directorate și alte consilii de conducere ca bonus, prime, etc. pentru îndeplinirea indicatorilor de performanță individuală, precum și alte facilități rezultate din derularea contractelor de mandat, care depășesc 20% din valoarea retribuției acestora;
- w) contribuții aferente fondului de salarii, conform obligațiilor și în limita valorilor/procentelor stabilite prin legislația primară în vigoare, aferente cheltuielilor salariale prevăzute la lit. v) și lit. w);
- x) cheltuieli de exploatare finanțate din fonduri și împrumuturi nerambursabile, din ajutoare primite, contribuții, subvenții, plusuri la inventar ori alte surse nerambursabile;

- y) cheltuieli de exploatare aferente mijloacelor fixe obținute de OTS prin realizarea unor investiții care nu au fost recunoscute de ANRE.

Art. 18. Se consideră costuri nejustificate la recunoașterea în tarifele de transport:

- a) Cheltuieli pentru care se constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 16;
- b) Costurile prevăzute la art. 17 - care nu se includ în venitul reglementat;
- c) Costurile realizate care nu respectă prevederile reglementărilor în vigoare;
- d) Cheltuieli pentru care se constată necorelarea datelor din machetele de monitorizare transmise la ANRE cu datele din balanța anuală contabilă sau situațiile financiare anuale ale OTS depuse la unitățile teritoriale ale ministerului de resort.

Art. 19. Costurile de operare și mentenanță controlabile și necontrolabile sunt analizate de ANRE în vederea evitării recunoașterii costurilor nejustificate.

Art. 20. (1) Documentația anuală de fundamentare a solicitării tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice transmise la autoritatea competentă va fi însoțită de o Procedură internă privind achiziția de lucrări, produse, servicii de la persoane afiliate.

- (2) Procedura internă privind achiziția de lucrări, produse, servicii de la persoane afiliate va cuprinde modul de acțiune al OTS în vederea asigurării respectării principiului valorii de piață în cazul achizițiilor de lucrări, produse, servicii, de la persoane afiliate.

Art. 21. Tarifele de transport sunt aprobate anual de autoritatea competentă pentru OTS și intră în vigoare la începutul fiecărei perioade tarifare.

Art. 22. (1) Stabilirea unor noi tarife în cursul unei perioade tarifare a perioadei de reglementare este posibilă numai în cazuri excepționale, dovedite de OTS cu documente justificative.

- (2) În situația de la alin. (1) autoritatea competentă poate considera un factor care corectează diferențele de venit înregistrate pentru perioada de întârziere; factorul de corecție este inclus în tarifele aprobate pe o perioadă definită de autoritatea competentă.

Art. 23. Procesul de stabilire a tarifelor pentru perioadele tarifare t ale unei perioade de reglementare p , cuprinde următoarele faze:

- a) Faza I – stabilirea venitului de referință în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 1.
- b) Faza II – stabilirea venitului țintă inițial pentru perioadele tarifare t , în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 2, ținând seama de:
 - prognoza costurilor justificate, determinată în conformitate cu prevederile capitolului III secțiunile 3, 5, 6 și 7, ;
 - prognoza bazei reglementate a activelor, determinată în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 8;
 - prognoza costurilor cu amortizarea, determinată în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 4;
 - rata reglementată a rentabilității;
 - rentabilitatea bazei reglementate a activelor, determinată în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 10;

- factorul de eficiență ($X_{inițial,eficiență}$) stabilit în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 2;
- c) Faza III – profilarea veniturilor, determinarea factorului de liniarizare ($X_{final,liniar}$) și a veniturilor liniarizate în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 11;
- d) Faza IV – determinarea venitului reglementat în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 12;
- e) Faza V – stabilirea tarifului mediu de transport, a tarifului de transport – componenta de introducere a energiei electrice în rețea și a tarifului de transport – componenta de extragere a energiei electrice din rețea, în conformitate cu prevederile capitolului III, secțiunea 14. .

CAPITOLUL III

Calculul venitului reglementat și al tarifului mediu de transport

Secțiunea 1. Stabilirea venitului de referință

Art. 24. Venitul de referință ($V_{referință}$) al perioadei de reglementare p reprezintă venitul determinat pentru ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$, utilizat la determinarea veniturilor liniarizate în conformitate cu prevederile art. 76.

Secțiunea 2. Stabilirea venitului-țintă inițial și a factorului de eficiență $X_{inițial,eficiență}$

Art. 25. Venitul-țintă inițial al activității de transport aferent perioadei tarifare t include rentabilitatea bazei reglementate a activelor și următoarele costuri justificate ale OTS recunoscute de autoritatea competentă:

- a) costurile de operare și mentenanță, controlabile și necontrolabile;
- b) costurile cu amortizarea reglementată a activelor existente și a activelor puse în funcțiune, înregistrate în contabilitate în perioada tarifară t , stabilite în conformitate cu art. 39;
- c) costurile de achiziție a energiei electrice aferente consumului propriu tehnologic;
- d) costurile necesare eliminării congestiilor prin redispecerizare;
- e) costurile datorate transportului de energie electrică între OTS-uri.

Art. 26. (1) Venitul-țintă inițial $V_{țintă,inițial,t}$ pentru fiecare perioadă tarifară t a perioadei de reglementare p se calculează cu formula:

$$V_{țintă,inițial,t} = CC_{referință} \times (1 - X_{inițial,eficiență})^t + C_{PERS\ t} + CNC_t + AM_t + CPT_t + CON_t + TI_t - KV_p + RBAR_t - V_t (AA) \quad (lei) \quad (1)$$

unde:

$CC_{referință}$ - costurile de operare și mentenanță controlabile, altele decât cele legate de personal și cele aferente securității muncii, luate în calcul ca punct de referință a perioadei de reglementare p ;

$C_{PERS\ t}$ - costurile controlabile cu personalul, recunoscute de autoritatea competentă pentru perioada tarifară t ;

CNC_t - costurile necontrolabile de operare și mentenanță a rețelei electrice de transport, recunoscute de autoritatea competentă pentru perioada tarifară t ;

AM_t – amortizarea anuală reglementată aferentă activelor ce compun BAR_{t-1} și cea aferentă activelor prognozate a fi puse în/scoase din funcțiune în perioada tarifară t , calculate folosindu-se metoda liniară, cu aplicarea duratelor de amortizare reglementate; activele se consideră puse în/scoase din funcțiune la jumătatea perioadei tarifare t ;

CPT_t – costurile de achiziție a energiei electrice aferente consumului propriu tehnologic, recunoscute de autoritatea competentă pentru perioada tarifară t ;

CON_t – costurile necesare eliminării congestiilor, reglementate de autoritatea competentă pentru perioada tarifară t ;

TI_t – costurile datorate transportului de energie electrică între OTS-uri, recunoscute de autoritatea competentă, pentru perioada tarifară t ;

KV_p – corecția venitului-țintă inițial din prima și din cea de-a doua perioadă tarifară a perioadei de reglementare p , ca urmare a diferențelor înregistrate între valorile prognozate și cele realizate în perioada de reglementare anterioară;

$RBAR_t$ – rentabilitatea bazei reglementate a activelor, în termeni reali, aplicabilă perioadei tarifare t , calculată înainte de impozitare (definită la secțiunea 10);

$X_{\text{inițial, eficiență}}$ – factorul de eficiență ce se aplică costurilor controlabile altele decât cele legate de personal ;

$V_t(AA)$ – venituri obținute din alte activități ce utilizează resursele recunoscute pentru desfășurarea activității de transport aferente perioadei tarifare t .

- (2) KV_p – corecția venitului-țintă inițial din prima și din cea de-a doua perioadă tarifară a perioadei de reglementare p corespunde corecțiilor de amortizare și rentabilitate a activelor intrate în/ieșite din BAR în perioada de reglementare $p-1$. Pentru cea de-a IV-a perioadă de reglementare, factorul de corecție a venitului-țintă inițial KV_p din prima și din cea de-a doua perioadă tarifară cuprinde și câștigurile de eficiență peste țintele stabilite pentru perioada de reglementare anterioară, precum și diferența dintre costurile de operare și mentenanță controlabile prognozate și cele realizate în perioada de reglementare $p-1$ care nu reprezintă câștig de eficiență.
- (3) Pentru cea de-a IV-a perioadă de reglementare, factorul de corecție a venitului-țintă inițial KV_p din prima și din cea de-a doua perioadă tarifară a perioadei de reglementare p , asociat planului de investiții I_{p-1} (mijloacelor fixe aferente) prognozat de OTS și aprobat de autoritatea competentă pentru perioada de reglementare $p-1$ și costurilor de operare și mentenanță controlabile se calculează cu formula:

$$KV_p = \Delta V_p(I_{p-1}) + \Delta V_p(E_{p-1}) + \Delta V_p(\Delta ACC_{\text{nerealiz}, p-1}) \quad (\text{lei}) \quad (2)$$

unde:

$\Delta V_p(I_{p-1})$ - corecția de amortizare și rentabilitate a activelor intrate în/ieșite din BAR în perioada de reglementare $p-1$. La determinarea factorului de corecție a venitului KV_p ce se aplică în prima perioadă tarifară a perioadei de reglementare p , valoarea intrărilor/ieșirilor de mijloace fixe pentru ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$ și amortizarea aferentă acestora se consideră la nivelul prognozat;

$\Delta V_p(E_{p-1})$ - corecția datorată câștigurilor de eficiență peste țintele stabilite pentru perioada de reglementare $p-1$;

$\Delta V_p (\Delta CC_{nerealiz, p-1})$ – corecția datorată diferenței dintre costurile de operare și mentenanță controlabile prognozate și cele realizate în perioada de reglementare $p-1$ care nu reprezintă câștig de eficiență.

- (4) Factorul de corecție a venitului-țintă inițial KV_p din cea de-a doua perioadă tarifară a perioadei de reglementare p reprezintă corecția de venit datorată realizărilor aferente ultimei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$.
- (5) Veniturile obținute din alte activități ce utilizează resursele recunoscute pentru desfășurarea activității de transport aferente perioadei tarifare $t - V_t(AA)$ cuprind: venituri din alocarea capacității de transport pe liniile de interconexiune în condițiile de la alin. (6), (7) și (8), venituri din utilizarea SEN pentru schimburile de energie electrică programate cu țările perimetrice potrivit prevederilor Secțiunii 7, venituri din energie electrică reactivă, venituri din alte prestații, alte venituri de exploatare (cu excepția veniturilor obținute din dezmembrări nevalorificate, a celor înregistrate în contabilitate la nivelul cheltuielilor cu amortizarea mijloacelor fixe realizate din contribuții financiare, a celor provenite din valorificarea bunurilor aparținând domeniului public al statului și a celor rezultate din anularea provizioanelor pentru creanțe încasate și pentru pierderi din creanțe).
- (6) Veniturile care se realizează din alocarea capacității de transport pe liniile de interconexiune se utilizează cu prioritate în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (6) al Regulamentului (CE) nr. 714/2009.
Aceste venituri constituie sursa de finanțare a investițiilor pentru creșterea capacității de interconexiune cu sistemele vecine, care fac parte din planul de investiții aprobat de autoritatea competentă pentru perioada de reglementare p .
- (7) Veniturile neutilizate în scopurile menționate la alin. (6) se includ în veniturile obținute din alte activități ce utilizează resursele recunoscute pentru desfășurarea activității de transport aferente perioadei tarifare $t - V_t(AA)$, până la o sumă maximă aprobată de autoritatea competentă. Această sumă se determină ca diferență dintre veniturile din alocarea capacității de interconexiune prognozate a fi realizate și valoarea planificată a investițiilor pentru creșterea capacității de interconexiune cu sistemele vecine din planul de investiții aprobat de autoritatea competentă, aferente fiecărei perioade tarifare t a perioadei de reglementare p .
- (8) Veniturile rămase după aplicarea prevederilor alin. (7) sunt plasate de către OTS într-un cont intern separat al acestuia, pentru a fi cheltuite în conformitate cu prevederile alin. (6).

Art. 27. (1) Factorul de eficiență $X_{inițial, eficiență}$ este aplicat costurilor controlabile altele decât cele legate de personal.

(2) Autoritatea competentă impune reducerea treptată a costurilor prevăzute la alin. (1) și absorbția constantă a ineficienței prin creșterea anuală a țăintelor de eficiență. Factorul $X_{inițial, eficiență}$ se stabilește de autoritatea competentă la o valoare de minim 1%, care este constantă pentru toți anii tarifari t ai unei perioade de reglementare.

Secțiunea 3. Costurile de operare și mentenanță

Art. 28. Costurile de operare și mentenanță reprezintă costuri fixe, diferențiate în costuri controlabile (CC) și costuri necontrolabile (CNC).

Costurile de operare și mentenanță controlabile

Art. 29. Costurile de operare și mentenanță controlabile reprezintă cheltuieli de exploatare deductibile fiscal în limita prevederilor legale în vigoare, al căror nivel și oportunitate pot fi controlate prin decizii de management sau asupra cărora OTS poate acționa direct pentru creșterea eficienței activității privind prestarea serviciului de transport al energiei electrice și cuprind în principal, fără a fi limitate la, următoarele:

- a) costuri cu materii prime și materiale consumabile;
- b) alte costuri cu materiale;
- c) costuri cu utilitățile - apa, energia electrică (cu excepția celei aferente acoperirii CPT), încălzirea, telecomunicațiile etc;
- d) costuri cu lucrări de întreținere și reparații executate de terți;
- e) costuri cu locații de gestiune și chirii;
- f) costuri cu prime de asigurare;
- g) costuri cu studii și cercetări, prevăzute de legislație sau de reglementările în vigoare;
- h) costuri cu alte servicii executate cu terți (inclusiv cursuri pentru perfecționarea personalului, colaboratori, comisioane și onorarii, publicitate, deplasări, detașări și transferuri, cheltuieli poștale și taxe de telecomunicații);
- i) costuri legate de personal (salarii, diurne, prime, alte drepturi acordate conform prevederilor legale în vigoare cu respectarea art. 17 lit. v);
- j) costuri cu despăgubiri plătite de OTS terților pentru efectuarea lucrărilor de mentenanță, stabilite conform prevederilor legale în vigoare;
- k) cheltuieli privind asigurările, protecția socială și alte acțiuni sociale (FASC);
- l) salarii/indemnizații/sume compensatorii acordate angajaților la încetarea contractelor individuale de muncă conform unui program de restructurare a societății aprobat conform prevederilor legale în vigoare;
- m) contribuții aferente fondului de salarii, conform obligațiilor și în limita valorilor/procentelor stabilite prin legislația în vigoare.

(2) Costurile controlabile aferente securității muncii se raportează de OTS și se monitorizează distinct de către autoritatea competentă.

Art. 30. Costurile de operare și mentenanță controlabile nu includ cheltuielile care au fost capitalizate, aferente realizării imobilizărilor corporale și necorporale finalizate sau aflate în curs de execuție, precum și valorile care la fundamentarea tarifelor de transport au fost recunoscute în investiții, dar în contabilitatea financiară a OTS au fost înregistrate drept cheltuieli de exploatare.

Art. 31. La stabilirea costurilor de operare și mentenanță controlabile prognozate, autoritatea competentă are în vedere costurile cu personalul angajat, fundamentate de OTS pe baza numărului de personal angajat cu contract individual de muncă utilizat de OTS, a nivelului salarial mediu și a celorlalte costuri de personal prevăzute la art. 29. În cadrul fundamentării costurilor de personal pentru următoarea perioadă de reglementare OTS trebuie să prezinte detaliat, pentru fiecare perioadă tarifară a următoarei perioade de reglementare și pentru ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare anterioare, modalitatea de calcul a elementelor utilizate și justificări privind valorile luate în considerare și evoluția acestora de la an la an.

- Art. 32.** (1) Pentru costurile efectuate de OTS în relația cu societățile afiliate, ANRE are dreptul să verifice prin sondaj îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 16 alin. (1).
- (2) Operatorul de transport și de sistem are obligația să transmită, la solicitarea autorității competente, în vederea efectuării verificărilor prevăzute la alin. (1), în termenul stabilit prin solicitare, documentele care justifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 16 alin. (1), precum și date și informații privind costurile și veniturile societăților afiliate care prestează serviciile/lucrările pentru care s-au realizat costurile.
- (3) Autoritatea competentă are dreptul să refuze motivat recunoașterea integrală sau parțială a unor costuri pentru care nu au fost transmise documentele solicitate conform prevederilor alin. (2) sau cele pentru care, prin documentele transmise de OTS conform alin. (2) nu se confirmă îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 16 alin. (1).

- Art. 33.** (1) În ultima perioadă tarifară a unei perioade de reglementare $p-1$, autoritatea competentă analizează nivelul costurilor de operare și mentenanță controlabile realizat în fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare.
- (2) La calculul venitului țintă inițial pentru prima perioadă tarifară a celei de-a IV-a perioade de reglementare, autoritatea competentă determină suma aferentă câștigurilor de eficiență recunoscute de autoritatea competentă pentru perioada a III-a de reglementare și alocă clienților serviciului de transport 50 % din surplus (mecanism de împărțire a câștigurilor). Această sumă se scade din venitul țintă inițial aferent primei perioade tarifare a perioadei de reglementare.
- (3) Câștigul de eficiență reprezintă reducerea costurilor de operare și mentenanță controlabile aferente realizării lucrărilor din volumul de lucrări prognozate sau economia obținută prin diminuarea unor categorii de cheltuieli ca urmare a implementării unor măsuri organizaționale de eficientizare a activității, a încheierii unor contracte mai avantajoase cu terții, etc., în raport cu costurile de operare și mentenanță controlabile prognozate. Neefectuarea de cheltuieli ca urmare a nerealizării programului de mentenanță sau a altor lucrări prognozate la începutul perioadei de reglementare nu reprezintă câștig de eficiență.
- (4) În ultima perioadă tarifară a celei de-a III-a perioade de reglementare, OTS fundamentează și prezintă autorității competente câștigul de eficiență aferent fiecărei perioade tarifare din perioada de reglementare în curs, susținut cu documente justificative.
- (5) Pentru ultima perioadă tarifară a celei de-a III-a perioade de reglementare, OTS prezintă informațiile și documentele prevăzute la alin. (4) în prima perioadă tarifară a celei de-a IV-a perioade de reglementare.
- (6) Câștigul de eficiență recunoscut de autoritatea competentă se stabilește prin analiza documentelor prezentate de OTS conform alin. (4).
- (7) Diferența dintre costurile de operare și mentenanță controlabile prognozate și cele realizate în cea de-a III-a perioadă de reglementare și corectate conform prevederilor prezentei metodologii aplicabile începând cu cea de-a IV-a perioadă de reglementare, care nu reprezintă câștig de eficiență, constituie corecție care se scade din venitul țintă inițial al primei perioade tarifare a celei de-a IV-a perioade de reglementare.
- (8) În prima perioadă tarifară a celei de-a IV-a perioade de reglementare se refac calculele prevăzute la alin. (2) și (7), cu luarea în considerare a realizărilor aferente ultimei perioade tarifare a celei de-a III-a perioade de reglementare inclusiv a documentelor prezentate de OTS conform alin. (5), în scopul stabilirii factorului de corecție a venitului-țintă inițial KV_p din cea de-a doua perioadă tarifară a perioadei de reglementare.

- (9) În cazul scăderii consumului de energie electrică cu până la 3 % inclusiv față de prognoza de consum în anul tarifar t , autoritatea competentă reduce proporțional toate categoriile de costuri de operare și mentenanță controlabile prognozate ale OTS pentru același an tarifar t , prin considerarea unei corecții negative.
- (10) În situația prevăzută la alin. (9), câștigul de eficiență se stabilește în raport cu costurile de operare și mentenanță controlabile reduse față de valoarea prognozată la începutul perioadei de reglementare, în conformitate cu alin. (9).

- Art. 34.** (1) Costurile de operare și mentenanță controlabile luate în calcul ca punct de referință a perioadei de reglementare p se stabilesc pe baza mediei costurilor de operare și mentenanță anuale realizate în perioada de reglementare $p-1$ și corectate conform prevederilor prezentei metodologii, exprimată în termeni reali ai ultimei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$, precum și a costurilor solicitate și fundamentate de OTS pentru anul de referință.
- (2) La stabilirea nivelului costurilor controlabile realizate prevăzute la alin. (1), se ia în considerare valoarea contribuțiilor aferente fondului de salarii, prevăzute la art. 29 lit. m).
- (3) Costurile de operare și mentenanță controlabile prognozate pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare p nu depășesc valoarea calculată ca medie aritmetică a costurilor de operare și mentenanță anuale realizate în perioada de reglementare $p-1$ și corectate conform prevederilor prezentei metodologii, exprimată în termeni reali ai ultimei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$, la care se adaugă jumătate din media aritmetică a câștigurilor de eficiență recunoscute de autoritatea competentă în perioada de reglementare $p-1$.
- (4) Prevederile alineatului (3) nu se aplică în cazul în care media costurilor de operare și mentenanță anuale realizate în perioada de reglementare $p-1$ și corectate conform prevederilor prezentei metodologii este mai mare decât costurile de operare și mentenanță controlabile stabilite anterior de autoritatea competentă pentru ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$. În acest caz, costurile de operare și mentenanță controlabile prognozate pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare p nu depășesc costurile de operare și mentenanță controlabile stabilite anterior de autoritatea competentă pentru ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$.

Costurile de operare și mentenanță necontrolabile

- Art. 35.** Costurile necontrolabile reprezintă cheltuieli de exploatare deductibile fiscal în limita prevederilor legale în vigoare, ce nu pot fi controlate de OTS și asupra cărora OTS nu poate acționa direct în scopul creșterii eficienței activității privind prestarea serviciului de transport al energiei electrice.

- Art. 36.** Următoarele costuri de operare și mentenanță sunt considerate necontrolabile:

- a) costuri rezultate din plata impozitelor, redevențelor, taxelor și vărsămintelor asimilate, stabilite conform reglementărilor legale în vigoare sau de către autoritățile locale;
- b) costuri reglementate privind cheltuieli speciale;
- c) contribuții aferente fondului de salarii, conform obligațiilor și în limita valorilor/procentelor stabilite prin acte normative intrate în vigoare în timpul perioadei de reglementare, suplimentar față de cele stabilite prin legislația primară în vigoare la începutul perioadei de reglementare;

d) costuri extraordinare apărute în cazuri excepționale (de exemplu: război, cutremur, acte teroriste) sau ca urmare a unor condiții meteorologice deosebite.

Art. 37. Cheltuielile speciale determinate de cauze extraordinare sau evenimente aleatorii (care nu se realizează repetitiv) pot fi amânate și recuperate eşalonat pe perioada pe care aceste cheltuieli își produc efectele.

Art. 38. Costurile de operare și mentenanță necontrolabile nu includ cheltuielile care au fost capitalizate, aferente realizării imobilizărilor corporale și necorporale finalizate sau aflate în curs de execuție și nici orice valoare care la fundamentarea tarifelor de transport a fost inclusă în investiții, dar în contabilitatea financiară a operatorului de transport și de sistem a fost înregistrată drept cheltuială de exploatare.

Secțiunea 4. Costurile cu amortizarea

Art. 39. (1) Costurile cu amortizarea anuală a activelor cuprinse în venitul-țintă inițial conform art. 26 trebuie să fie identice cu costurile cu amortizarea anuală considerate la determinarea bazei reglementate a activelor prognozate conform art. 53.

(2) Costurile cu amortizarea anuală a activelor noi înregistrate în contabilitate ca mijloace fixe în cadrul unei perioade tarifare se calculează folosind metoda liniară, cu aplicarea duratelor normale de viață reglementate, prevăzute în anexa 1 la prezenta metodologie.

(3) Pentru alte categorii de mijloace fixe, neincluse în anexa 1, se folosesc duratele maxime de funcționare stabilite în Catalogul privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe aprobat prin hotărâre a Guvernului, sau durate mai mari decât acestea, aprobate prin decizii/hotărâri ale conducerii OTS.

Art. 40. Amortizarea aferentă activelor primite cu titlu gratuit, achiziționate din fonduri nerambursabile, inclusiv cele obținute din aplicarea tarifelor de racordare noilor utilizatori, precum și cea aferentă activelor realizate din veniturile obținute de OTS din alocarea capacității de interconexiune, nu se include în costurile justificate ce stau la baza stabilirii tarifului de transport.

Cheltuielile speciale determinate de cauze extraordinare sau evenimente aleatorii (care nu se realizează repetitiv) pot fi amânate și amortizate pe perioada pe care aceste cheltuieli își produc efectele.

Secțiunea 5. Costurile de achiziție a energiei electrice aferente consumului propriu tehnologic

Art. 41. (1) În ultimul an tarifar al perioadei de reglementare $p-1$, o dată cu solicitarea de aprobare a tarifelor pentru următoarea perioadă de reglementare, OTS transmite la autoritatea competentă programul de reducere a cpt, care conține procentele de cpt pe care OTS își propune să le atingă pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare p , denumite ținte cpt propuse.

(2) În programul de reducere a cpt, OTS are în vedere că ținta cpt propusă pentru prima perioadă tarifară a oricărei perioade de reglementare p trebuie să fie mai mică decât procentul de cpt minim realizat în oricare perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$.

(3) În programul de reducere a cpt, OTS are în vedere că ținta cpt propusă pentru fiecare perioadă tarifară a oricărei perioade de reglementare, începând cu a doua perioadă tarifară, trebuie să fie mai mică decât cea stabilită pentru perioada tarifară anterioară.

Art. 42. (1) La stabilirea țăntelor cpt reglementat, autoritatea competentă are în vedere următoarele:

- a) programul de reducere a cpt prevăzut la art. 41, întocmit conform prevederilor prezentei metodologii;
- b) valorile cpt realizate și țăntele anterior stabilite, precum și evoluția acestora în timp;

- c) valorile cpt și gradul de reducere al acestuia, comparativ cu nivelul mediu din țările membre UE;
- d) nivelul investițiilor realizate de OTS;
- e) alte date relevante.

(2) Țintele cpt stabilite se utilizează atât la prognoza costurilor cu CPT reglementat cât și la efectuarea corecțiilor anuale ale veniturilor datorate modificării cantităților de energie electrică aferente CPT reglementat.

Art. 43. Câștigul de eficiență obținut de OTS din realizarea unui cpt mai mic decât ținta aprobată, este lăsat la dispoziția OTS la sfârșitul perioadei de reglementare în proporție de 25%, dacă cpt realizat este mai mic decât ținta de cpt reglementat aprobată pentru fiecare an al perioadei de reglementare.

Art. 44. Prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru asigurarea CPT prognozat pentru perioada de reglementare p se determină în ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$ ca medie a prețurilor de achiziție realizate de operatorii de rețea (operatorii de distribuție și operatorul de transport și de sistem) pe o perioadă de 12 luni aferente ultimului an calendaristic al perioadei reglementare $p-1$, recalculate prin limitarea dezechilibrelor pozitive și negative la 5% din cantitatea de energie electrică pentru acoperirea CPT, medie stabilită după eliminarea celor două valori extreme.

Secțiunea 6. Costurile necesare eliminării congestiilor prin redispecerizare

Art. 45. (1) În ultimul an tarifar al perioadei de reglementare $p-1$, o dată cu solicitarea de aprobare a tarifelor pentru următoarea perioadă de reglementare, OTS transmite autorității competente fundamentarea costurilor reglementate necesare eliminării congestiilor prin redispecerizare (CON) apărute ca o consecință a funcționării pieței de energie electrică, pentru perioada de reglementare p .

(2) Pentru perioada de reglementare p , costurile reglementate necesare eliminării congestiilor prin redispecerizare (CON) apărute ca o consecință a funcționării pieței de energie electrică se estimează de către OTS la aceeași valoare pentru fiecare an tarifar, ținând seama de media costurilor recunoscute de autoritatea competentă în anii tarifari din perioada de reglementare anterioară, medie obținută după eliminarea valorilor extreme aferente congestiilor cu costuri foarte mari în raport cu media anuală.

Art. 46. (1) La recunoașterea costurilor necesare eliminării congestiilor prin redispecerizare nu se iau în considerare costurile aferente congestiilor apărute ca urmare a retragerilor din exploatare a elementelor rețelelor electrice de transport. OTS ia măsurile necesare, astfel încât să se evite apariția congestiilor de rețea pe durata rețehnologizărilor sau a operării și mentenanței. Stabilirea programului anual de retrageri din exploatare și a perioadelor pe care se consideră retragerile respective ale rețelelor electrice de transport ține seama de programul de opriri ale grupurilor generatoare și ale rețelelor electrice de distribuție, convenite cu producătorii și cu operatorii de distribuție.

(2) Costurile necesare eliminării congestiilor apărute ca urmare a acțiunii unui terț se iau în considerare la stabilirea costurilor reglementate numai în situațiile în care OTS are obligația legală de a suporta costurile respective.

Art. 47. Pentru recunoașterea costurilor aferente unei congestii, OTS are obligația de a transmite la autoritatea competentă, în termen de 15 zile lucrătoare de la data producerii acesteia, o informare detaliată în care să se regăsească cel puțin următoarele:

- a) condițiile care au condus la apariția congestiei;

b) costurile cu eliminarea congestiei și justificarea acestora.

Secțiunea 7. Costurile și veniturile aferente transportului de energie electrică între OTS-uri

- Art. 48.** (1) În ultimul an tarifar al perioadei de reglementare $p-1$, o dată cu solicitarea de aprobare a tarifelor pentru următoarea perioadă de reglementare, OTS transmite autorității competente fundamentarea costurilor și veniturilor aferente transportului de energie electrică între OTS-uri, pentru perioada de reglementare p .
- (2) Pentru perioada de reglementare p , costurile și veniturile aferente transportului de energie electrică între OTS-uri se estimează de către OTS la aceeași valoare pentru fiecare an tarifar, ținând seama de media valorilor recunoscute în perioada de reglementare anterioară.
- Art. 49.** (1) Costurile OTS datorate transportului de energie electrică între OTS-uri (TI) pentru anul tarifar t , se propun de OTS, în conformitate cu Mecanismul de compensare a efectelor utilizării rețelelor electrice de transport pentru tranzite de energie electrică între Operatorii de Transport și de Sistem și se aprobă de autoritatea competentă.
- (2) Veniturile care se realizează din utilizarea SEN pentru schimburile de energie electrică programate cu țările perimetrice se obțin prin aplicarea tarifului reglementat pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice, potrivit mecanismului de compensare prevăzut la alin. (1) în conformitate cu prevederile art. 13 din *Regulamentul (CE) nr. 714/2009* și ale *Regulamentului (UE) nr. 838/2010*.
- (3) Tariful reglementat aferent utilizării SEN pentru schimburile de energie electrică programate cu țările perimetrice prevăzut la alin. (2) se determină de ENTSO-E și se justifică de OTS.

Secțiunea 8. Baza reglementată a activelor

- Art. 50.** (1) Baza reglementată a activelor (BAR) include valoarea netă a activelor corporale și necorporale corespunzătoare patrimoniului privat al companiei și valoarea netă a activelor aparținând domeniului public al statului finanțate integral din surse proprii, rezultate în urma investițiilor eficiente.
- (2) Activele incluse în BAR trebuie să fie cele utilizate de OTS pentru prestarea serviciului de transport. Pentru activele comune serviciului de transport și serviciului de sistem sau altor servicii, OTS prezintă cheia de alocare între acestea, pe bază de justificări, utilizând o cheie de alocare determinată similar cu prevederile de la art. 13 referitoare la costuri. Dacă activele utilizate pentru prestarea serviciului de transport sunt utilizate și pentru alte activități, valoarea inclusă în BAR este ajustată cu gradul de utilizare al activelor pentru serviciul de transport.
- (3) Autoritatea competentă controlează volumul activelor incluse în BAR , astfel încât să nu existe costuri determinate de decizii incorecte sau de o structură a activelor care nu mai corespunde condițiilor economice, dar și să se asigure viabilitatea financiară a OTS.
- (4) Baza reglementată a activelor nu include: valoarea investițiilor financiare în alte activități în afara serviciului de transport, valoarea investițiilor realizate din contribuții financiare, valoarea investițiilor având ca sursă de finanțare veniturile obținute din alocarea capacității de interconexiune și valoarea amortizărilor corespunzătoare acestora.
- (5) Baza reglementată a activelor nu include mijloacele fixe a căror folosință este obținută prin contract de închiriere/comodat de la terți sau rezultă din lucrări de investiții care vizează mijloace fixe obținute în acest

fel, precum și mijloacele fixe a căror folosință este cedată terților prin contract de închiriere/comodat, fie și parțial.

- (6) Prin derogare de la prevederile alin. (5), se mențin în BAR imobilizările corporale de natura clădirilor, utilizate ca sedii și puncte de lucru pentru activitatea de transport a energiei electrice, a căror folosință este cedată parțial terților prin contract de închiriere.
- (7) Baza reglementată a activelor nu include terenurile, activele circulante (cu excepția licențelor și brevetelor), activele puse în conservare sau stocurile, inclusiv mijloacele fixe aflate în depozit.
- (8) Nu se includ în BAR cheltuielile efectuate pe parcursul realizării unui mijloc fix recepționat, pus în funcțiune sau dat în folosință, dar care nu au fost incluse de OTS în valoarea mijlocului fix la data recepției.

Art. 51. (1) OTS este obligat să transmită anual, odată cu documentația de solicitare de tarife, o situație a imobilizărilor pentru care au fost încheiate contracte de cedare a folosinței, precum și a celor care au intrat în conservare și să le includă în lista Mijloacelor Fixe scoase din funcțiune anual.

(2) Situația transmisă de OTS conform alin. (1) în prima perioadă tarifară a perioadei a IV-a de reglementare trebuie să cuprindă mijloacele fixe existente care îndeplinesc condițiile de la art. 50 alin. (5), mai puțin activele prevăzute la art. 50 alin. (6), în vederea eliminării acestora din BAR.

Art. 52. (1) Pentru calculul bazei reglementate a activelor aferente activității de transport existente la începutul perioadei de reglementare p , autoritatea competentă ia în considerare următoarele:

- a) valoarea activelor corporale și necorporale amortizabile, corespunzătoare patrimoniului privat al companiei de transport și valoarea activelor aparținând domeniului public al statului finanțate integral din surse proprii, din bilanțul contabil de la data de 30 iunie a ultimei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$;
- b) amortizarea anuală aferentă activelor considerate la lit. a).

(2) În ultima perioadă tarifară a fiecărei perioade de reglementare, OTS poate solicita autorității competente recunoașterea reevaluării activelor pe baza studiilor de reevaluare efectuate conform legislației primare.

(3) Valoarea acceptată a activelor patrimoniului privat al OTS și a bunurilor aparținând domeniului public al statului finanțate integral din surse proprii OTS, la sfârșitul unei perioade de reglementare, inclusiv cea determinată de reevaluarea unor grupe de active, nu va depăși valoarea cumulată a ratei inflației pe perioada respectivă de reglementare, aplicată la valoarea BAR_{p-1} la data de 1 iulie a primei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$, conform prevederilor art. 54.

Art. 53. (1) Valoarea medie a baze reglementate a activelor ($BAR_{med,t}$) pentru fiecare an tarifar t se stabilește cu formula:

$$BAR_{med,t} = (BAR_{t-1} + BAR_t) / 2 \quad (\text{lei}) \quad (3)$$

unde:

BAR_{t-1} reprezintă baza reglementată a activelor la sfârșitul perioadei tarifare $t-1$;

BAR_t – baza reglementată a activelor la sfârșitul perioadei tarifare t ;

$$BAR_t = BAR_{t-1} + IA_t - EA_t - AM_t \quad (\text{lei}) \quad (4)$$

unde:

IA_t – intrările de active puse în funcțiune și recunoscute de autoritatea competentă în cursul perioadei tarifare t , pentru care se înregistrează amortizare;

EA_t – ieșirile pentru activele scoase din funcțiune sau valoarea rămasă de amortizat a activelor casate, vândute, cedate în cursul perioadei tarifare t , inclusiv a celor existente la începutul primei perioade de reglementare;

AM_t – suma dintre amortizarea anuală aferentă activelor ce compun BAR_{t-1} și cea aferentă activelor puse în /scoase din funcțiune în perioada tarifară t , inclusiv a celor existente la începutul primei perioade de reglementare:

- la jumătatea perioadei tarifare t , pentru valorile prognozate,
- în luna perioadei tarifare t în care mijloacele fixe au fost înregistrate/scoase în/din contabilitate, pentru valorile realizate, calculate folosindu-se metoda liniară, cu aplicarea duratelor de amortizare reglementate.

- (2) Baza reglementată a activelor la data de 30 iunie a perioadei tarifare $t-1$ este egală cu baza reglementată a activelor la data de 1 iulie a perioadei tarifare t .

Art. 54. La trecerea de la o perioadă de reglementare la alta, valoarea BAR_p , estimată a fi realizată la data de 30 iunie a ultimei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$, se stabilește cu formula (5) (unde k reprezintă numărul de ani ai perioadei de reglementare) și include:

- a) valoarea BAR_{p-1} la data de 1 iulie a primei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$;
- b) valorile intrărilor, ieșirilor de active realizate în perioadele tarifare ale perioadei de reglementare $p-1$ și ale amortizărilor corespunzătoare, considerând rata inflației aferentă perioadelor tarifare rămase până la sfârșitul perioadei de reglementare;
- c) valoarea procentuală realizată a ratei inflației pentru perioadele tarifare realizate, respectiv estimată pentru ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$.

$$BAR_p = BAR_{p-1} \times \prod_{t=1}^k (1 + RI_t) + \sum_{t=1}^{k-1} \left[(IA_t - EA_t - AM_t) \times \prod_{i=t+1}^k (1 + RI_i) \right] + IA_k - EA_k - AM_k$$

(lei) (5)

Art. 55. (1) În cadrul formulelor de la art. 53 alin. (1) și art. 54 se iau în considerare ieșirile de active existente la începutul primei perioade de reglementare, după cum urmează:

- a) pentru mijloacele fixe scoase din gestiune până la data de 30.06.2019 inclusiv, valoarea considerată pentru ieșirea unui activ este egală cu valoarea rămasă neamortizată a acestuia la data de 30.06.2019, calculată cu luarea în considerare a amortizării stabilite prin metoda liniară pentru o durată normală de viață de 25 de ani, pornind de la valoarea inițială a mijloacelor fixe egală cu valoarea rămasă neamortizată la începutul primei perioade de reglementare, comunicată de OTS;
- b) pentru mijloacele fixe scoase din gestiune începând cu data de 01.07.2019, valoarea considerată pentru ieșirea unui activ este egală cu valoarea rămasă neamortizată aferentă lunii în care are loc ieșirea, calculată conform prevederilor lit. a).

- (2) OTS este obligat să includă mijloacele fixe existente la începutul primei perioade de reglementare și ieșite din gestiune, în lista Ieșirilor de Mijloace Fixe din BAR care se transmite anual la ANRE, cu valoarea rămasă neamortizată calculată conform alin. (1).

Secțiunea 9. Investiții¹

Art. 56. (1) OTS are obligația de a înainta autorității competente spre aprobare la data de 1 octombrie a ultimei perioade tarifare a perioadei de reglementare $p-1$, planul anual de investiții pe surse de finanțare, pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare p .

(2) Planul de investiții trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) cel puțin 80 % din obiectivele de investiții planificate sunt cele cuprinse în planul de dezvoltare a RET pe 10 ani aprobat de autoritatea competentă,
- b) durata medie de amortizare aferentă mijloacelor fixe prognozate a fi puse în funcțiune în anul tarifar t , determinată ca raport între valoarea totală de inventar și valoarea amortizării anuale cumulate a acestora să fie mai mare de 20 ani,
- c) amortizarea anuală cumulată a mijloacelor fixe cu durată normală de funcționare mai mică de 10 ani, să nu depășească 20 % din valoarea anuală cumulată a amortizării mijloacelor fixe prognozate a fi puse în funcțiune în anul tarifar t .

(3) Planul de investiții prevăzut la alin. (1) se fundamentează cel puțin prin:

- planul de dezvoltare a rețelei de transport pe 10 ani aprobat de autoritatea competentă,
- studiile de fezabilitate pentru proiectele programate a se realiza în primii 3 ani tarifari ai perioadei de reglementare,
- fundamentarea proiectului realizată în cadrul companiei, pentru proiectele programate a se realiza în ultimii 2 ani tarifari ai perioadei de reglementare și
- demonstrarea necesității, oportunității și eficienței fiecărui proiect de investiții.

(4) Fundamentarea planului de investiții conține evaluarea fiecărui proiect, pe baza costurilor specifice ale elementelor de rețea relevante.

(5) Fiecare proiect de investiție și valoarea acestuia se justifică în funcție de scopul urmărit, cum ar fi:

- înlocuirea mijloacelor fixe uzate, cu durată de viață depășită;
- reducerea consumului propriu tehnologic;
- îmbunătățirea calității serviciului de transport;
- creșterea capacității de transport a rețelei electrice;
- creșterea capacităților de interconexiune etc;

cu ierarhizarea proiectelor în funcție de rezultatul estimat.

(6) Pentru fiecare proiect din planul de investiții se stabilesc beneficiile specifice urmărite (îmbunătățirea indicatorilor de performanță a serviciului de transport, reducerea CPT în RET, reducerea OPEX etc.) și se determină/cuantifică ex-ante valorile estimate ale acestora, în vederea monitorizării ex-post a rezultatelor obținute, conform anexei care face parte integrantă din prezenta metodologie.

¹ Prevederile Secțiunii 9 vor fi incluse în cadrul unei reglementări specifice privind investițiile, a cărei aprobare va parcurge etapele de consultare publică

- (7) Lucrările planificate a fi realizate în perioada de reglementare $p-1$ care nu au fost realizate integral, se includ în planul de investiții aferent perioadei de reglementare p .
- (8) Elaborarea planului de dezvoltare a RET pe 10 ani și a planului de investiții se realizează pe baza unei proceduri interne de planificare și gestiune a investițiilor, întocmită de OTS în conformitate cu prevederile prezentei metodologii.
- (9) OTS supune dezbaterii publice planul de dezvoltare a RET pe 10 ani înainte de depunerea acestuia la autoritatea competentă în vederea aprobării.

Art. 57. (1) Autoritatea competentă poate limita valoarea planului de investiții precum și costurile aferente amortizării, astfel încât să nu fie depășite limitele de creștere a tarifelor, prevăzute la art. 115.

- (2) În cazul unei documentații complete transmise de OTS, dacă autoritatea competentă nu înștiințează OTS, până la data de 1 februarie a aceleiași perioade tarifare, că respinge planul menționat la alin. (1), acesta se consideră ca fiind aprobat și inclus în BAR.
- (3) În cazul în care OTS nu transmite planul de investiții în conformitate cu prevederile art. 56 și informațiile/documentele suplimentare solicitate, ANRE are dreptul de a stabili valoarea planului de investiții pentru fiecare an al perioadei de reglementare, având în vedere planul de dezvoltare a RET pe 10 ani, în vigoare.
- (4) Autoritatea competentă are dreptul să nu aprobe investițiile propuse de OTS spre aprobare, dacă acestea nu pot fi probate ca eficiente.

Art. 58. În accepțiunea prezentei metodologii, prin *investiție realizată* se înțelege acea investiție finalizată și inclusă în lista de mijloace fixe a companiei, pentru care se înregistrează amortizare.

Art. 59. (1) Autoritatea competentă are dreptul de a analiza în orice moment orice investiție anterior aprobată, din punct de vedere al oportunității și eficienței acesteia și de a elimina din BAR mijloacele fixe rezultate din investiții realizate care nu pot fi probate ca eficiente.

- (2) Aprobarea și monitorizarea investițiilor în rețeaua electrică de transport se realizează de autoritatea competentă pe baza unor criterii obiective și transparente în conformitate cu prevederile cadrului de reglementare aplicabil.
- (3) În scopul probării eficienței fiecărui proiect realizat din planul de investiții, OTS transmite la autoritatea competentă:

a) un memoriu de justificare, din care să rezulte beneficiile specifice obținute în urma realizării acestora determinate valoric, prin comparație cu beneficiile determinate/cuantificate ex-ante în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (6);

b) documentele de promovare, cum ar fi: referatul de necesitate/nota de fundamentare, studiul de fezabilitate, tema de proiectare, comanda de proiectare, proiectul tehnic, caietul de sarcini, contractul de execuție/de achiziție; aceste documente se transmit în format electronic, organizate pe lucrări, cu respectarea codificării acestora din planul anual de investiții;

c) documentele complete de finalizare cum ar fi: bonuri de consum, situații de plată, aprobări la plată, procese verbale de recepție la terminarea lucrării, procese verbale de punere în funcțiune, fișa contabilă a mijlocului fix, lista mijloacelor fixe la care s-au realizat lucrări de îmbunătățire a parametrilor tehnici din care să rezulte valoarea acestora înainte și după realizarea investiției, alte documente din care să rezulte

valoarea investiției; aceste documente se transmit în format electronic, organizate pe lucrări, cu respectarea codificării acestora din planul anual de investiții.

- Art. 60.** (1) Autoritatea competentă verifică dacă nerealizarea investițiilor este un rezultat al supradimensionării proiectelor de investiții sau al renunțării/amânării realizării unora dintre acestea.
- (2) În cazul prevăzut la alin. (1), autoritatea competentă reduce veniturile reglementate aferente următorilor ani tarifari ai perioadei de reglementare cu valoarea costurilor de capital care, conform documentelor puse la dispoziție de OTS la solicitarea autorității competente, se dovedesc a fi nerealizabile în cursul acestor ani tarifari.

- Art. 61.** (1) Realizarea unor investiții suplimentare față de cele incluse în planul de investiții aprobat de autoritatea competentă pentru perioada de reglementare $p-1$ sau realizarea unor investiții la o valoare mai mare decât cea aprobată în cadrul planului, precum și nerealizarea unor obiective investiționale, trebuie justificată de OTS și aprobată în prealabil de autoritatea competentă.
- (2) Orice creștere a valorii planificate a unei lucrări de investiții față de valoarea aprobată din planul de investiții se fundamentează de către OTS în conformitate cu prevederile art. 40 și reprezintă lucrare suplimentară față de planul aprobat.
- (3) Nu se includ în valoarea investițiilor dobânzile, comisioanele bancare și diferențele de curs valutar aferente creditelor furnizor pentru finanțarea imobilizărilor corporale și necorporale puse în funcțiune.
- (4) Activele înregistrate ca mijloace fixe ca urmare a investițiilor realizate suplimentar cu aprobarea autorității competente, datorită unor condiții excepționale față de planul aprobat în cadrul unei perioade de reglementare $p-1$, se introduc în BAR la începutul perioadei de reglementare p , cu valoarea rămasă de amortizat.

- Art. 62.** (1) Lucrările realizate suplimentar față de planul de investiții aferent perioadei de reglementare $p-1$, cu aprobarea prealabilă a autorității competente, se fundamentează în conformitate cu prevederile de la art. 56.
- (2) Lucrările realizate suplimentar față de planul de investiții aferent perioadei de reglementare $p-1$, pentru care nu a fost solicitată aprobarea prealabilă prevăzută la art. 61 sau care au fost respinse de autoritatea competentă nu sunt incluse în BAR.

- Art. 63.** (1) Până la data de 1 august a fiecărei perioade tarifare t , OTS transmite planul anual de investiții aferent perioadei tarifare t , detaliat pe lucrări de investiții/mijloace fixe, data PIF, sursa de finanțare, cu respectarea valorii anuale aprobate.
- (2) Orice propunere de modificare a planului menționat la alin. (1) se transmite spre aprobare la autoritatea competentă, până la data de 1 ianuarie a fiecărei perioade tarifare t , cu respectarea valorii totale aprobate anterior.
- (3) OTS are obligația de a realiza proiectele de investiții prevăzute în planul anual de investiții transmis în conformitate cu prevederile alin. (1) și, după caz, modificat în conformitate cu prevederile alin. (2), aprobat de autoritatea competentă.

- (4) OTS are obligația de a realiza anual investiții care au ca rezultat imobilizări corporale și necorporale aparținând RET în valoare de cel puțin 95 % din valoarea totală a acestora cuprinse în planul anual de investiții aprobat de ANRE pentru anul respectiv, cu respectarea prevederilor prezentei metodologii.
- (5) La analizarea gradului de îndeplinire a planului anual de investiții prevăzut la alin. (2) se iau în considerare lucrările care au ca rezultat imobilizări corporale și necorporale aparținând RET realizate până la data de 1 aprilie a anului calendaristic următor precum și documentele transmise de operator care justifică întârzierile investițiilor nerealizate până la această dată.
- (6) OTS are obligația de a realiza anual lucrări de mentenanță preventivă în valoare de cel puțin 95 % din valoarea totală a planului anual de mentenanță preventivă transmis conform prevederilor cadrului de reglementare privind monitorizarea activității de transport și de sistem.

Art. 64. (1) Planul de investiții este defalcat de OTS pe cele 3 categorii precizate la alin. (2).

(2) OTS ierarhizează proiectele de investiții după cum urmează:

a) **proiecte esențiale**, în sensul proiectelor de investiții care au ca scop crearea de active imobilizate esențiale, destinate să asigure siguranța în functionare a rețelei de transport și a SEN, eliminarea congestiilor sistematice, precum și asigurarea capacității rețelei de transport de a face față pe termen mediu fluxurilor de energie ce trebuie transportate prin SEN sau spre/dinspre sistemele vecine, cu respectarea condițiilor de siguranță și continuitate stabilite de normele tehnice în vigoare. Pot fi proiecte esențiale următoarele:

1. noi linii de interconexiune sau elemente interne de rețea electrică de transport care contribuie semnificativ la creșterea capacității de interconexiune cu sistemele vecine;
2. noi linii sau stații care contribuie esențial la realizarea scopurilor enunțate mai sus;
3. creșterea capacității liniilor/stațiilor existente care sunt supraîncărcate sau care nu mai asigură condiții de siguranță/continuitate datorită evoluției sau involuției producției /consumului în zonă;
4. instalații pentru compensarea factorului de putere;
5. investiții care intră în componența proiectelor incluse în lista proiectelor de interes comun, stabilită în baza Regulamentului (UE) nr. 347/2013;
6. protecția infrastructurii critice cu grad de criticitate mare - doar proiecte destinate evitării producerii unor evenimente iminente și care pot avea consecințe la nivelul siguranței ansamblului SEN, consecințe catastrofice sau care pot conduce la pierderi de vieți omenești.

b) **proiecte necesare** în sensul proiectelor de investiții care au ca scop crearea de active imobilizate necesare, destinate modernizării rețelei electrice de transport, reducerii consumului propriu tehnologic, asigurării calității și performanței serviciului de transport conform normelor și standardelor aplicabile. Pot fi proiecte necesare următoarele:

1. proiecte care au ca scop sau conduc la creșterea capacității de transport fără a include realizarea de linii sau stații electrice noi;
2. retehnologizarea și modernizarea liniilor/stațiilor existente care au parametri tehnici necorespunzători în conformitate cu normele în vigoare (de exemplu: întreruptoare care au puteri de scurtcircuit depășite datorită dezvoltării rețelei electrice de transport, înlocuirea echipamentelor existente amortizate ai căror parametri

tehnici nu mai corespund cu normativele în vigoare și care nu mai asigură respectarea indicatorilor de performanță și calitate a serviciului de transport);

3. înlocuirea echipamentelor pentru respectarea condițiilor de mediu;

4. protecția infrastructurii critice cu grad de criticitate mare și mediu – proiecte destinate evitării producerii unor evenimente care nu prezintă risc iminent de producere, dar pot avea consecințe semnificative.

c) **proiecte justificabile** în sensul proiectelor de investiții care au ca scop crearea de active imobilizate ce pot fi justificate prin cheltuielile generate în raport cu beneficiul pe care îl aduc clienților. Pot fi proiecte justificabile următoarele:

1. înlocuirea echipamentelor existente distruse, deteriorate sau depășite moral, pentru care nu există piese de schimb și pentru care nu mai pot fi executate lucrări de mentenanță corespunzătoare;

2. modificarea liniilor electrice prin creșterea nivelului de tensiune;

3. înlocuirea conductoarelor/transformatoarelor pentru reducerea CPT;

4. dublarea circuitelor sau a transformatoarelor pentru îmbunătățirea siguranței în funcționare sau pentru reducerea CPT.

5. protecția infrastructurii critice cu grad de criticitate redus.

6. dotări - echipamente de lucru, utilaje independente, echipamente pentru asigurarea securității muncii, calculatoare, software, echipamente hardware, autovehicule etc., care sunt necesare pentru desfășurarea serviciului de transport, dar nu reprezintă imobilizări corporale și necorporale aparținând RET.

Art. 65. Dacă anumite active existente sunt utilizate pentru mai multe activități ale OTS, atunci acesta precizează distinct veniturile anuale rezultate din utilizarea acestor active, precum și costurile anuale aferente altor activități în afara celei de transport.

Secțiunea 10. Rentabilitatea bazei reglementate a activelor

Art. 66. Rentabilitatea bazei reglementate a activelor ($RBAR_t$) pentru fiecare perioadă tarifară t a perioadei de reglementare p se obține prin aplicarea ratei reglementate a rentabilității la valoarea medie a bazei reglementate a activelor, corespunzătoare perioadei tarifare respective, conform formulei:

$$RBAR_t = RRR \times BAR_{med,t} \quad (\text{lei}) \quad (6)$$

unde :

RRR reprezintă rata reglementată a rentabilității, în termeni reali, înainte de impozitare;

$BAR_{med,t}$ – valoarea medie a bazei reglementate a activelor pentru perioada tarifară t .

Art. 67. Rata reglementată a rentabilității (RRR), în valori reale, se obține pe baza costului mediu ponderat al capitalului înainte de impozitare, conform formulei:

$$RRR = CCP \times Kp / (1 - T) + CCI \times Ki \quad (\%) \quad (7)$$

unde:

CCP reprezintă costul capitalului propriu în termeni reali, calculat după impozitare, recunoscut de autoritatea competentă. Calculul costului capitalului propriu se efectuează conform formulei:

$$CCP = R_f + \beta_e \times (R_m - R_f) \quad (\%) \quad (8)$$

unde:

R_f reprezintă rata reală a rentabilității investițiilor considerate fără risc (de exemplu, dobânda la obligațiunile de stat/bonuri de trezorerie);

β_e – coeficient care exprima corelația dintre venitul rezultat din portofoliul de piață și venitul individual al societății reprezentând o comparație a riscului de piață;

R_m – rata rentabilității pe piața acțiunilor (venitul așteptat din portofoliul de piață);

$(R_m - R_f)$ – prima riscului de piață;

$\beta_e (R_m - R_f)$ - prima de risc în valoare procentuală;

CCI reprezintă costul capitalului împrumutat în termeni reali, calculat înainte de impozitare, recunoscut de autoritatea competentă (%);

K_p – ponderea capitalului propriu în total capital, stabilită de autoritatea competentă;

K_i – ponderea capitalului împrumutat în total capital, stabilită de autoritatea competentă; $K_i = (1 - K_p)$;

T – rata impozitului pe profit.

Art. 68. Costul capitalului împrumutat se calculează pe baza dobânzii curente la un împrumut eficient și bine gestionat de pe o piață de capital națională sau internațională relevantă, cu caracteristici asemănătoare cu piața financiară internă.

Art. 69. În cazul în care costul real al capitalului împrumutat depășește nivelul dobânzii curente pe o piață internă sau externă de capital, autoritatea competentă solicită informații suplimentare asupra motivelor apariției acestei diferențe. Dacă OTS furnizează documente incomplete sau insuficiente, autoritatea competentă stabilește costul capitalului împrumutat fără consultarea OTS.

Art. 70. Autoritatea competentă poate decide calcularea costului capitalului împrumutat, însumând rata investițiilor fără risc cu prima de risc reprezentând randamentul adițional care remunerează riscul suplimentar asumat de creditori.

Art. 71. Pe parcursul ultimei perioade tarifare a unei perioade de reglementare, autoritatea competentă inițiază un proces de consultare pentru stabilirea structurii capitalului ce este luată în calcul la stabilirea ratei reglementate a rentabilității. OTS poate să propună și autoritatea competentă poate să decidă o structură a capitalului, ținând cont și de structura standard a unor societăți internaționale cu activități similare, precum și de condițiile și riscul pieței interne de electricitate.

Art. 72. (1) Valoarea RRR se stabilește de autoritatea competentă și se aprobă înainte de începerea unei noi perioade de reglementare.

(2) Pentru evitarea recunoașterii în cadrul structurii tarifelor reglementate de transport a unor costuri de capital excesive, autoritatea competentă are dreptul să revizuiască anual, în anul tarifar $t-1$, valoarea RRR aplicată la stabilirea tarifelor de transport pentru anul tarifar t , în funcție de evoluția valorilor parametrilor luați în considerare la determinarea acesteia.

Secțiunea 11. Profilarea veniturilor – determinarea factorului de liniarizare $X_{final, liniar}$ și a veniturilor liniarizate

Art. 73. Între perioadele tarifare t ale unei perioade de reglementare p este posibil să apară diferențe mari între valorile venitului-țintă inițial, din cauza unor diferențe mari între planurile anuale de investiții. Aceste diferențe se diminuează utilizând o metodă de liniarizare a veniturilor prin considerarea unui singur factor $X_{final, liniar}$ pe întreaga perioadă de reglementare, aplicabil venitului de referință.

Art. 74. La determinarea factorului $X_{final, liniar}$, autoritatea competentă ia în considerare:

- îmbunătățirea prognozată a productivității OTS ($X_{inițial, eficiență}$);
- prognoza costurilor anuale;
- planul de investiții (mijloacele fixe aferente) aprobat de autoritatea competentă și baza reglementată a activelor;
- cerința de liniarizare a veniturilor.

Art. 75. Valoarea unică a factorului de liniarizare ($X_{final, liniar}$) se determină astfel încât valoarea netă actualizată a fluxului de venituri liniarizate ($V_{liniarizat, t}$) pe întreaga perioadă de reglementare să fie egală cu valoarea actualizată a venitului țintă inițial ($V_{țintă inițial, t}$) pe aceeași perioadă de reglementare.

Calculul valorii nete actualizate a fluxului de venituri liniarizate utilizează rata reglementată a rentabilității (RRR) ca factor de actualizare:

$$\sum_{t=1}^k \left[\frac{1}{(1+RRR)^t} \times (1 - X_{final, liniar})^t \times V_{referință} \right] = \sum_{t=1}^k \left[\frac{1}{(1+RRR)^t} \times V_{țintă inițial, t} \right]$$

(lei) (9)

unde:

k - reprezintă numărul de perioade tarifare t din perioada de reglementare p .

Art. 76. Factorul de liniarizare $X_{final, liniar}$ determinat pe baza formulei (9) se utilizează la calculul veniturilor liniarizate, în termeni reali, conform formulei:

$$V_{liniarizat, t} = V_{referință} \times (1 - X_{final, liniar})^t \quad (\text{lei}) \quad (10)$$

Secțiunea 12. Calculul venitului reglementat . Formula de reglementare de tip venit plafon

Art. 77. Venitul reglementat ($V_{reglementat, t}$) al serviciului de transport pentru fiecare perioadă tarifară t se calculează cu formula de mai jos:

$$V_{reglementat, t} = (1 - X_{final, liniar})^t \times V_{referință} \times \prod_{1}^t (1 + RI_t) + KV_{t, c} + KV_{t, s} \quad (\text{lei}) \quad (11)$$

unde:

t – perioadă tarifară din cadrul perioadei de reglementare p

RI_t - valoarea procentuală a ratei inflației - realizate pentru perioadele tarifare anterioare perioadei tarifare t și prognozate în perioada tarifară $t-1$ pentru perioada tarifară t ; valorile ratei inflației sunt furnizate de instituțiile abilitate;

$X_{final,liniar}$ - variația procentuală de la o perioadă tarifară la următoarea a venitului liniarizat;

$V_{referință}$ - venitul determinat pentru perioada tarifară anterioară perioadei de reglementare p , conform definiției de la secțiunea 3;

$(1 - X_{final,liniar})^t \times V_{referință}$ - venitul liniarizat aferent perioadei tarifare t ;

$KV_{t,c}$ - suma algebrică a corecțiilor venitului liniarizat din orice perioadă tarifară t a perioadei de reglementare p , rezultate ca urmare a erorilor de prognoză a cantităților de energie electrică transportată, a K_{RET} , a costurilor de achiziție a CPT, a costurilor necesare eliminării congestiilor, a costurilor datorate transportului de energie electrică între OTS-uri, a costurilor de operare și mentenanță necontrolabile și a veniturilor din alte activități, față de valorile realizate în perioada tarifară $t-2$, precum și ca urmare a diferențelor rezultate din aplicarea ratei inflației realizate în raport cu rata inflației prognozate/estimate pentru anul tarifar $t-2$;

$KV_{t,s}$ - corecție a venitului liniarizat din orice perioadă tarifară t a perioadei de reglementare p , reprezentând premierile/penalizările pentru realizarea/nerealizarea indicatorilor de performanță a serviciului de transport peste/sub cei aprobați de autoritatea competentă pentru perioada tarifară $t-2$; la determinarea acestei corecții se au în vedere prevederile art. 116 alin. (1).

Secțiunea 13. Factorii de corecție a venitului

Art. 78. (1) Factorul de corecție a venitului liniarizat ($KV_{t,c}$) din perioada tarifară t , perioada de reglementare p , rezultat ca urmare a erorilor de prognoză a valorilor pentru perioada tarifară $t-2$ față de valorile realizate în perioada tarifară $t-2$ se calculează cu formula:

$$KV_{t,c} = \pm \Delta V_t(Q_{t-2}) \pm \Delta V_t(CPT_{t-2}) - \Delta V_t(MEN_{t-2}) - \Delta V_t(SAL_{t-2}) - \Delta V_t(CCDIF_{t-2}) \pm \Delta V_t(CON_{t-2}) \pm \Delta V_t(CNC_{t-2}) \pm \Delta V_t(TI_{t-2}) \pm \Delta V_t(AA_{t-2}) - \Delta V_t(I_{t-2})$$

(lei) (12)

unde:

- a) $\Delta V_t(Q_{t-2})$ - factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între cantitatea de energie electrică extrasă din rețele prognozată și cea realizată în perioada tarifară $t-2$;
- b) $\Delta V_t(CPT_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile prognozate pentru cantitatea de energie electrică și pentru prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea consumului propriu tehnologic ținând seama de cpt reglementat, și cele realizate în perioada tarifară $t-2$;
- c) $\Delta V_t(MEN_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile prognozate și cele realizate în perioada tarifară $t-2$ ale costurilor controlabile cu lucrările de mentenanță altele decât costurile cu personalul;
- d) $\Delta V_t(SAL_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile prognozate ale costurilor controlabile cu personalul și cele realizate în perioada tarifară $t-2$;

- e) $\Delta V_t(CCDIF_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile prognozate și cele realizate în perioada tarifară $t-2$ ale costurilor controlabile altele decât cele prevăzute la lit. c) și d);
- f) $\Delta V_t(CON_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile reglementate prognozate și cele realizate pe piața de echilibrare în perioada tarifară $t-2$ ale costului eliminării congestiilor; costul eliminării congestiilor;
- g) $\Delta V_t(CNC_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile prognozate ale costurilor necontrolabile de operare și mentenanță și cele realizate în perioada tarifară $t-2$;
- h) $\Delta V_t(TI_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile prognozate și cele realizate ale obligațiilor de plată rezultate ca urmare a transportului de energie electrică între OTS-uri (TI) în perioada tarifară $t-2$;
- i) $\Delta V_t(AA_{t-2})$ – factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat diferenței între valorile prognozate și cele realizate ale veniturilor obținute din alte activități ce utilizează resursele recunoscute pentru desfășurarea activității de transport aferente perioadei tarifare $t-2$;
- j) $\Delta V_t(I_{t-2})$ - factor de corecție a venitului, aplicat în perioada tarifară t , datorat corecției de amortizare și rentabilitate aferentă investițiilor nerealizate în perioada tarifară $t-2$.

(2) Aplicarea factorilor de corecție a venitului ține seama de valoarea procentuală a RI și a RTS.

(3) Modificarea valorilor anuale ale veniturilor liniarizate datorită aplicării factorilor de corecție nu implică recalcularea factorului $X_{final,liniar}$.

Art. 79. (1) Pentru calculul factorului de corecție $\Delta V_t(Q_{t-2})$ a venitului și a tarifului aplicat în oricare perioadă tarifară t , se utilizează:

- a) datele realizate în perioada tarifară $t-2$;
- b) tariful de transport realizat în perioada tarifară $t-2$.

(2) Corecția venitului aferent perioadei tarifare t , datorată modificării cantității de energie electrică extrasă din rețele $\Delta V_t(Q_{t-2})$ în perioada tarifară $t-2$, se efectuează conform formulei (13).

(3) Diferențele de cantități ΔQ_{t-2} sunt transformate în diferențe de venituri $\Delta V_t(Q_{t-2})$, luându-se în calcul tarifele TT_{t-2} corespunzătoare perioadei tarifare $t-2$ în care aceste diferențe s-au realizat. Aceste diferențe sunt corectate cu RTS aferentă perioadei tarifare $t-2$, conform formulei:

$$\Delta V_t(Q_{t-2}) = (\Delta Q_{E, t-2} \times TT_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (13)$$

unde:

$$\Delta Q_{E, t-2} = Q_{E, \text{prognozat}, t-2} - Q_{E, \text{realizat}, t-2}$$

TT_{t-2} – tariful mediu de transport realizat în perioada tarifară $t-2$.

(4) Diferențele de venituri obținute conform prevederilor anterioare se utilizează pentru modificarea venitului reglementat aferent perioadei tarifare t , astfel:

- $Q_{E, \text{prognizat}, t-2} < Q_{E, \text{realizat}, t-2}$ determină o ajustare în minus a venitului reglementat aferent perioadei tarifare t ;
- $Q_{E, \text{prognizat}, t-2} > Q_{E, \text{realizat}, t-2}$ determină o ajustare în plus a venitului reglementat aferent perioadei tarifare t .

- (5) Corecția venitului aferent perioadei tarifare t , datorată reducerii cantității de energie electrică $\Delta V_t(Q_{t-2})$ se diminuează cu reducerea costurilor de operare și mentenanță controlabile realizată în perioada tarifară $t-2$ în conformitate cu prevederile art. 33 alin. (9)
- (6) Pentru evitarea înregistrării ulterioare a unui nivel semnificativ al corecțiilor datorate modificării cantității de energie electrică transportată, în cazul în care autoritatea competentă constată pentru perioada tarifară $t-2$ o creștere mai mare de 3% față de cantitatea prognozată, se modifică prognoza de cantitate pentru perioada tarifară t în funcție de nivelul realizat în perioada tarifară $t-2$ și cel estimat pentru perioada tarifară $t-1$.

Art. 80. (1) Componenta corecției de venit $\Delta V_t(CPT_{t-2})$ datorată erorilor de prognoză a costului CPT, respectiv a cantității și a prețului mediu de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea CPT și a dezechilibrelor CPT din perioada tarifară $t-2$, se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(CPT_{t-2}) = \Delta(CPT_{t-2}) \times (1+RTS_{t-2}) \times (1+RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (14)$$

unde:

$\Delta(CPT_{t-2}) = (CPT_{\text{prognizat}, t-2}) - (CPT_{\text{realizat}, t-2})$ reprezintă diferența între costul prognozat la începutul perioadei de reglementare și cel recunoscut conform metodologiei în perioada tarifară $t-2$, considerând cpt reglementat.

- (2) Factorul de corecție anual al veniturilor liniarizate $\Delta V_t(CPT_{t-2})$ ține seama de:
 - a) diferențele de cantități de CPT realizate datorită modificării cantităților de energie electrică transportată, în limita cpt reglementat față de cele aprobate la începutul perioadei de reglementare;
 - b) diferențele dintre prețul mediu de achiziție a CPT realizat recunoscut și cel prognozat la începutul perioadei de reglementare.
- (3) Începând cu a doua perioadă de reglementare, valoarea realizată a CPT (MWh) recunoscută de autoritatea competentă este egală cu minimumul dintre:
 - produsul dintre cantitatea de energie electrică transportată Q realizată și $\text{cpt} (\%)$ reglementat;
 - produsul dintre cantitatea de energie electrică transportată Q realizată și $\text{cpt} (\%)$ realizat în perioada tarifară $t-1$.
- (4) Costurile suplimentare rezultate prin creșterea cantității CPT datorată depășirii cpt reglementat sau a valorii realizate în perioada tarifară anterioară nu se recunosc în cadrul corecțiilor de venit.
- (5) Prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru asigurarea CPT reglementat recunoscut de autoritatea competentă pentru perioada tarifară $t-2$ este egal cu minimumul dintre prețul de achiziție realizat de OTS și un preț de referință determinat ca medie a prețurilor de achiziție realizate de operatorii de rețea (operatorii de distribuție și operatorul de transport și de sistem) și recalculat prin limitarea dezechilibrelor pozitive și negative la 5% din cantitatea de energie electrică pentru acoperirea CPT, medie stabilită după eliminarea celor două valori extreme.

- (6) Pentru evitarea înregistrării ulterioare a unui nivel semnificativ al corecțiilor datorate modificării prețului mediu de achiziție a energiei electrice pentru asigurarea CPT față de valoarea prognozată la începutul perioadei de reglementare, în cazul în care autoritatea competentă constată pentru anul tarifar $t-2$ o variație mai mare de 10% a prețului recunoscut față de prețul prognozat la începutul perioadei de reglementare, se modifică prețul prognozat pentru anul tarifar t în funcție de nivelul realizat în anul tarifar $t-2$ și cel estimat pentru anul tarifar $t-1$.

Art. 81. (1) Componenta corecției de venit $\Delta V_t(MEN_{t-2})$ aferente costurilor controlabile cu lucrările de mentenanță altele decât costurile cu personalul din perioada tarifară $t-2$ se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(MEN_{t-2}) = \Delta(MEN_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (15)$$

unde:

$\Delta(MEN_{t-2}) = (MEN_{\text{reglementat, prognozat, } t-2}) - (MEN_{\text{realizat, } t-2})$ reprezintă diferența între costul aprobat de autoritatea competentă la începutul perioadei de reglementare și cel realizat.

În cazul în care costul realizat și acceptat în urma analizei efectuate de autoritatea competentă conform prezentei metodologii este mai mare decât valoarea prognozată, valoarea recunoscută este limitată la valoarea prognozată.

- (2) În cazul în care valoarea costurilor cu lucrările de mentenanță în rețelele electrice altele decât cele de personal, realizate în perioada tarifară $t-2$ este mai mică decât valoarea prognozată la începutul perioadei de reglementare, valori exprimate în termenii nominali ai anului $t-2$, OTS are obligația să transmită împreună cu machetele completate, justificări și explicații cu privire la nerealizarea costurilor, însoțite de documente justificative.
- (3) În situația prevăzută la alin. (2), la solicitarea OTS, autoritatea competentă amână pentru perioada tarifară $t+1$ aplicarea corecției aferente nerealizării costurilor de mentenanță, altele decât cele de personal aferente perioadei tarifare $t-2$, cu suplimentarea valorii prognozate aferente anului $t-1$ cu diferența dintre valoarea prognozată și valoarea realizată în perioada tarifară $t-2$.
- (4) În situația prevăzută la alin. (3), OTS are obligația să realizeze în anul $t-1$ costurile amânate din anul $t-2$.
- (5) Începând cu cea de-a IV-a perioadă de reglementare, pentru costurile de operare și mentenanță controlabile, altele decât cele aferente lucrărilor de mentenanță, cele legate de personal și cele aferente securității muncii, ANRE determină suma aferentă câștigului de eficiență peste valoarea aprobată pentru fiecare an al perioadei de reglementare p și alocă 60% din aceasta utilizatorilor (mecanism de împărțire a câștigurilor). Câștigul de eficiență luat în considerare este de maxim 5%.

Art. 82. Componenta corecției de venit $\Delta V_t(SAL_{t-2})$ aferente costurilor controlabile cu personalul din perioada tarifară $t-2$ se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(SAL_{t-2}) = \Delta(SAL_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (15)$$

unde:

$\Delta(SAL_{t-2}) = (SAL_{\text{reglementat, prognozat, } t-2}) - (SAL_{\text{realizat, } t-2})$ reprezintă diferența între costul aprobat de autoritatea competentă la începutul perioadei de reglementare și cel realizat.

În cazul în care costul realizat și acceptat în urma analizei efectuate de autoritatea competentă conform prezentei metodologii este mai mare decât valoarea prognozată, valoarea recunoscută este limitată la valoarea prognozată.

Art. 83. Componenta corecției de venit $\Delta V_t(CCDIF_{t-2})$ aferente costurilor controlabile altele decât cele prevăzute la art. 81 și art. 82, din perioada tarifară $t-2$, se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(CCDIF_{t-2}) = \Delta(CCDIF_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (15)$$

unde:

$\Delta(CCDIF_{t-2}) = (CCDIF_{\text{reglementat, prognozat, } t-2}) - (CCDIF_{\text{realizat, } t-2})$ reprezintă diferența între costul aprobat de autoritatea competentă la începutul perioadei de reglementare și cel realizat.

În cazul în care costul realizat și acceptat în urma analizei efectuate de autoritatea competentă conform prezentei metodologii este mai mare decât valoarea prognozată, valoarea recunoscută este limitată la valoarea prognozată.

Art. 84. Componenta corecției de venit $\Delta V_t(CON_{t-2})$ datorată erorilor de prognoză a costului necesar eliminării congestiilor din perioada tarifară $t-2$ se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(CON_{t-2}) = \Delta(CON_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (15)$$

unde:

$\Delta(CON_{t-2}) = (CON_{\text{reglementat, prognozat, } t-2}) - (CON_{\text{realizat, } t-2})$ reprezintă diferența între costul reglementat al congestiilor aprobat de autoritatea competentă la începutul perioadei de reglementare și cel realizat.

Art. 85. Componenta corecției de venit $\Delta V_t(CNC_{t-2})$ datorată diferenței între valorile prognozate ale costurile necontrolabile de operare și mentenanță și cele realizate în perioada tarifară $t-2$ se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(CNC_{t-2}) = \Delta(CNC_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (16)$$

unde:

$\Delta(CNC_{t-2}) = (CNC_{\text{prognozat, } t-2}) - (CNC_{\text{realizat, } t-2})$ reprezintă diferența între costul prognozat la începutul perioadei de reglementare și cel realizat în perioada tarifară $t-2$.

Art. 86. Componenta corecției de venit $\Delta V_t(TI_{t-2})$ datorată erorilor de prognoză a costului datorat transportului de energie electrică între OTS-uri, inclusiv cel datorat schimburilor de energie electrică programate cu țările perimetrice, în perioada tarifară $t-2$, se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(TI_{t-2}) = \Delta(TI_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-2}) \times (1 + RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (17)$$

unde:

$\Delta(TI_{t-2}) = (TI_{\text{prognozat, } t-2}) - (TI_{\text{realizat, } t-2})$ reprezintă diferența între costul prognozat la începutul perioadei de reglementare și cel realizat, datorat transportului de energie electrică între OTS-uri, inclusiv schimburilor de energie electrică programate cu țările perimetrice, în perioada tarifară $t-2$.

Art. 87. (1) Componenta corecției de venit $\Delta V_t(AA_{t-2})$ datorată diferenței dintre valorile prognozate și cele realizate ale veniturilor obținute din alte activități, în perioada tarifară $t-2$, se aplică în perioada tarifară t și se calculează cu formula:

$$\Delta V_t(AA_{t-2}) = \Delta(AA_{t-2}) \times (1+RTS_{t-2}) \times (1+RTS_{t-1}) \quad (\text{lei}) \quad (18)$$

unde:

$\Delta(AA_{t-2}) = (AA_{\text{prognozat}, t-2}) - (AA_{\text{realizat}, t-2})$ reprezintă diferența dintre venitul prognozat la începutul perioadei de reglementare și cel realizat, datorat veniturilor obținute din alte activități, în perioada tarifară $t-2$.

- (2) Componenta corecției de venit $\Delta V_t(AA_{t-2})$ include o parte din diferența dintre veniturile realizate din alocarea capacității de interconexiune și valoarea investițiilor realizate pentru creșterea capacității de interconexiune cu sistemele vecine în anul tarifar $t-2$, calculată prin aplicarea raportului dintre valoarea veniturilor din alocarea capacității de interconexiune pentru exportul de energie electrică și valoarea veniturilor totale din alocarea capacității de interconexiune realizate în anul tarifar $t-2$.

Art. 88. (1) În fiecare an $t-1$, autoritatea competentă verifică realizarea planului de investiții aprobat anterior pentru perioada tarifară $t-2$.

- (2) Dacă valoarea anuală a investițiilor realizate în perioada tarifară $t-2$ este mai mică decât valoarea aprobată anterior, autoritatea competentă reduce venitul reglementat aferent anului t cu o corecție de amortizare și rentabilitate aferentă investițiilor nerealizate în perioada tarifară $t-2$, stabilită cu formula următoare:

$$\Delta V_t(I_{t-2}) = RRR \times (I_{\text{realiz}, t-2} - I_{\text{prognozat}, t-2}) \times \prod_{i=t-2}^{t-1} (1 + RTS_i) + (AM_{\text{realiz}, t-2} - AM_{\text{prognozat}, t-2}) \times \prod_{i=t-2}^{t-1} (1 + RTS_i)$$

unde:

$\Delta V_t(I_{t-2})$ – corecția de venit aplicată în anul t datorată investițiilor nerealizate aferente anului $t-2$,

$I_{\text{realiz}, t-2}$ – valoarea investițiilor realizate în anul $t-2$, în termeni nominali,

$I_{\text{prog}, t-2}$ – valoarea investițiilor prognozate a se realiza în anul $t-2$, în termeni nominali,

$AM_{\text{realiz}, t-2}$ –amortizarea investițiilor realizate în anul $t-2$, în termeni nominali,

$AM_{\text{prog}, t-2}$ –amortizarea investițiilor prognozate a se realiza în anul $t-2$, în termeni nominali,

RTS_t - rata dobânzii titlurilor de stat considerată pentru anul t , în termeni reali.

- (3) Prevederile alin. (2) nu se aplică pentru investițiile realizate în ultimele două perioade tarifare ale unei perioade de reglementare.

Art. 89. (1) Suma corecțiilor $KV_{t,c}$ și $KV_{t,s}$ a venitului liniarizat din fiecare perioadă tarifară t a perioadei de reglementare p se iau în considerare la determinarea venitului reglementat conform formulei prevăzute la art. 77.

- (2) În perioada tarifară $t-2$ în care rezultă o corecție negativă a venitului liniarizat al perioadei tarifare t , OTS poate să constituie o rezervă, în condițiile legii, a cărei valoare este egală cu suma corecțiilor prevăzute la alin. (1), cu respectarea principiului independenței exercițiului financiar.
- (3) Utilizarea/reluarea la venituri a rezervei prevăzute la alin. (2) se realizează pe parcursul perioadei tarifare t , la aplicarea corecției negative de venit.
- (4) Rezerva prevăzută la alin. (2) se stabilește, se evidențiază și se tratează, în cadrul evidențelor contabile ale OTS, distinct pentru fiecare an tarifar în parte.

Art. 90. (1) Diferențele de venituri $\Delta V_p(I_{p-1})$, $\Delta V_p(E_{p-1})$ și $\Delta V_p(\Delta CC_{\text{nerealiz}, p-1})$ rezultate ca urmare a diferențelor înregistrate între valorile prognozate și cele realizate în perioada de reglementare $p-1$ se constituie corecție a venitului-țintă inițial din prima și din cea de-a doua perioadă tarifară a perioadei de reglementare p .

(2) Determinarea diferențelor de venituri de la alin. (1) ține seama de valoarea procentuală realizată a RTS pentru perioadele tarifare realizate, respectiv prognozată pentru ultimul an tarifar al perioadei de reglementare $p-1$.

Art. 91. Valoarea corecției de venit $\Delta V_p(I_{p-1})$ se calculează conform formulei:

$$\Delta V_p(I_{p-1}) = \sum_{t=1}^k RRR_{p-1} \times (BAR_{med, prognozat, p-1, t} - BAR_{med, estimat a fi realizat, p-1, t}) \times \prod_{i=t}^k (1 + RTS_{p-1, i}) +$$

(lei) (20)

$$+ \sum_{t=1}^k (AM_{prognozat, p-1, t} - AM_{estimat a fi realizat, p-1, t}) \times \prod_{i=t}^k (1 + RTS_{p-1, i})$$

unde:

k - numărul de ani ai perioadei de reglementare $p-1$;

RRR_{p-1} - rata reglementată a rentabilității;

$BAR_{med, prognozat, p-1, t} - BAR_{med, estimat a fi realizat, p-1, t}$ - diferența valorică dintre baza reglementată a activelor prognozată ce conține punerile în funcțiune prognozate la începutul perioadei de reglementare $p-1$ a fi realizate în perioada tarifară t și baza reglementată a activelor realizată/estimată a fi realizată ce conține mijloacele fixe înregistrate ca urmare a punerilor în funcțiune a investițiilor realizate/estimate a fi realizate în perioada tarifară t a perioadei de reglementare $p-1$;

$AM_{prognozat, p-1, t} - AM_{estimat a fi realizat, p-1, t}$ - diferența dintre valoarea reglementată a amortizării prognozate la începutul perioadei de reglementare $p-1$ pentru perioada tarifară t și valoarea reglementată a amortizării realizată/estimată a fi realizată în anul tarifar t , a perioadei de reglementare $p-1$.

Art. 92. Corecția aferentă diferenței dintre veniturile realizate din alocarea capacității de interconexiune și valoarea investițiilor realizate în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (6) pentru creșterea capacității de interconexiune cu sistemele vecine în perioada de reglementare $p-1$ sau prognozate în perioada de reglementare $p-1$ și aflate în curs de realizare se determină în ultima perioadă tarifară a perioadei de reglementare $p-1$ și se aplică venitului țintă inițial aferent primei perioade tarifare a perioadei de reglementare p .

Art. 93. La calculul venitului reglementat sau la corecția venitului liniarizat, veniturile / costurile cauzate de investiții financiare în alte activități în afara serviciului de transport nu se recunosc.

Art. 94. Venitul reglementat se corectează anual cu:

- valoarea veniturilor obținute din penalități și majorări de întârziere aferente contractelor de transport încheiate;
- valoarea veniturilor din închirierea mijloacelor fixe de natura clădirilor, utilizate ca sedii și puncte de lucru pentru activitatea de transport a energiei electrice care fac parte din BAR, inclusiv veniturile pentru acoperirea cheltuielilor operaționale controlabile și necontrolabile aferente respectivelor mijloace fixe; pentru fiecare mijloc fix, nivelul veniturilor care reprezintă corecție trebuie să fie cel puțin egal cu suma costurilor cu amortizarea, rentabilitatea și a cheltuielilor operaționale controlabile și necontrolabile aferente părții închiriate.

Art. 95. În cazul în care corecția venitului este negativă, OTS ia măsurile necesare pentru desfășurarea normală a activității privind serviciul de transport; eventualele costuri cauzate de aceste măsuri nu se recunosc la calculul venitului reglementat.

Art. 96. (1) Autoritatea competentă corectează veniturile reglementate, cu anunțarea prealabilă a OTS, dacă se constată că:

a) determinarea venitului reglementat s-a efectuat pe baza unor informații false sau eronate furnizate de OTS;

b) există o eroare în determinarea venitului reglementat;

c) există o schimbare substanțială în privința structurii proprietății activelor OTS care, în opinia autorității competente, poate conduce la o schimbare semnificativă a necesarului de venituri ale OTS.

(2) În cazul corectării de la alin (1), autoritatea competentă calculează un nou venit reglementat, ce este aplicat pe perioada de reglementare rămasă, inclusiv corecțiile necesare aferente perioadelor tarifare anterioare constatării situațiilor de la alin. (1).

Secțiunea 14. Calculul tarifului mediu de transport

Art. 97. Tariful mediu de transport al energiei electrice TT_t pentru perioada tarifară t se calculează cu formula:

$$TT_t = V_{reglementat,t} / Q_{E,t} \quad (\text{lei/MWh}) \quad (22)$$

unde:

$V_{reglementat,t}$ - reprezintă venitul reglementat în perioada tarifară t ;

$Q_{E,t}$ - cantitatea de energie electrică extrasă din rețele, prognozată pentru anul tarifar t .

Art. 98. Tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice are două componente, respectiv tariful de transport - componenta de introducere a energiei electrice în rețea (T_G) și tariful de transport - componenta de extragere a energiei electrice din rețea (T_L), care au valoare unică la nivelul SEN.

Art. 99. (1) Componenta de introducere a energiei electrice în rețea (T_G) a tarifului de transport are o valoare unică pentru toată perioada de reglementare, care se stabilește în ultimul an tarifar al perioadei de reglementare anterioare, pe baza costurilor și cantităților prognozate aprobate la începutul perioadei de reglementare în conformitate cu prevederile prezentei metodologii.

(2) Prin componenta de introducere a energiei electrice în rețea (T_G) a tarifului de transport se recuperează până la 85% din costul de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea CPT reglementat în RET, prognozat pentru ultimul an tarifar al perioadei de reglementare, precum și costul prognozat pentru eliminarea congestiilor prin redispecerizare, stabilite pentru perioada tarifară t în conformitate cu prevederile prezentei metodologii.

Art. 100. Componenta de extragere a energiei electrice din rețea (T_L) pentru perioada tarifară t se calculează cu formula:

$$T_{L,t} = (V_{reglementat,t} - T_G * Q_{i,t}) / Q_{E,t} \quad (\text{lei/MWh}) \quad (22)$$

unde:

$V_{reglementat,t}$ - reprezintă venitul reglementat în anul tarifar t ;

$Q_{i,t}$ - cantitatea de energie electrică livrată în rețele, din centralele cu capacitatea instalată mai mare de 5 MW, prognozată pentru anul tarifar t ;

$Q_{E,t}$ – cantitatea de energie electrică extrasă din rețele, prognozată pentru anul tarifar t .

- Art. 101.** (1) OTS este obligat să publice pe site-ul propriu și să ofere, la cererea clienților finali racordați la RET sau a furnizorilor acestora, tarife de transport dinamice după cum urmează:
- diferențiate după perioada de consum, respectiv diferite la momente predefinite din cadrul zilei și anului;
 - majorate pentru perioade de vârf critice, previzionate cu cel puțin 5 zile înainte, valabile numai pentru perioada de vârf critică;
 - reduse pentru clienții finali care își reduc sarcina în perioadele de vârf critice, previzionate cu cel puțin 5 zile înainte, valabile numai pentru perioada de vârf critică;
 - diferențiate în timp real pentru perioadele de vârf de sarcină, previzionate pe termen scurt, zilnic și intrazilnic.
- (2) Tarifele de transport dinamice prevăzute la alin. (1) se determină prin profilarea orară a tarifului de transport - componenta de extragere a energiei electrice din rețea (T_L) pe baza curbei de sarcină agregată corespunzătoare categoriei de clienți finali, în valori relative.

Art. 102. OTS are responsabilitatea alocării costurilor și a calculului tarifelor de transport.

Art. 103. Autoritatea competentă are responsabilitatea controlului alocării costurilor și al stabilirii tarifelor de transport, în conformitate cu prevederile prezentei metodologii.

Secțiunea 15. Cerințe privind transmiterea datelor

Art. 104. (1) Informațiile transmise de OTS la autoritatea competentă se bazează pe proceduri interne pentru înregistrarea și păstrarea datelor și sunt însoțite de explicitarea ipotezelor ce stau la baza obținerii datelor transmise.

(2) Aceste informații sunt în conformitate cu:

- legislația contabilă în vigoare în România;
- reglementările emise de autoritatea competentă.

Art. 105. (1) OTS transmite la autoritatea competentă, până la data de 1 februarie a perioadei tarifare anterioare începerii unei perioade de reglementare, solicitarea de aprobare a tarifelor pentru următoarea perioadă de reglementare însoțită de următoarele informații și documente de fundamentare:

- Pentru perioada tarifară anterioară perioadei de reglementare și pentru fiecare perioadă tarifară a perioadei de reglementare:
 - date generale - anexa;
 - bilanțul contabil - anexa;
 - prognoza costurilor de operare și mentenanță, incluzând reducerea costurilor datorată creșterii eficienței - anexe;
 - estimarea și justificarea evoluției veniturilor, inclusiv cele rezultate din alocarea capacității de transport, din alte prestații, alte venituri de exploatare, chirii etc - anexe;
 - prognoza cheltuielilor și veniturilor financiare - anexa;
 - prognoza cantităților și costurilor pentru: CPT, congestii, dezechilibre CPT etc. - anexe;

- 7) situația activelor corporale și necorporale (valoarea netă la data de 1 iulie a primei perioade tarifare din perioada de reglementare și durata de viață rămasă) - anexa;
- 8) planul anual de investiții cu detalierea costului estimat, a surselor de finanțare și graficul de eşalonare a investițiilor - anexe;
- 9) amortizarea reglementată a activelor existente și noi - anexe;
- 10) datele tehnice referitoare la infrastructura rețelei electrice de transport - anexa;
- 11) prognoza energiei electrice transportate și a energiei electrice livrate în rețelele electrice din centralele electrice - anexa;
- 12) considerentele care au stat la baza fundamentării prognozei de energie electrică;
- 13) descrierea și justificarea metodelor folosite pentru alocarea costurilor între activitățile OTS;
- 14) structura de personal a OTS;

b) Pentru perioada tarifară anterioară perioadei de reglementare:

- 1) situațiile financiare contabile disponibile, întocmite distinct pentru fiecare din activitățile licențiate, astfel încât să rezulte veniturile, cheltuielile, activele, pasivele, rezervele și provizioanele asociate, împărțite pe activități;
- 2) cheltuielile și veniturile financiare realizate pe perioada anterioară de reglementare;
- 3) raportul auditorului;
- 4) structura organizatorică a OTS;
- 5) copia Politicilor contabile;
- 6) raportul cu privire la tranzacțiile efectuate între OTS și societățile afiliate, care cuprinde: contractele în derulare, obiectul acestora, justificarea încheierii contractelor cu persoane afiliate, proceduri de achiziție utilizate pentru fiecare contract, modul de stabilire al prețului de contract, prețul de contract, alte costuri suplimentare prețului de contract.
- 7) copia Dosarelor prețurilor de transfer întocmite cu privire la tranzacțiile derulate cu societățile afiliate în perioada de reglementare anterioară.

(2) Scrisoarea conținând solicitarea de tarife și documentația anexată se transmit atât în format de hârtie cât și în format .pdf, iar fișierele de calcul și tarifele propuse vor fi transmise în format .xls.

rt. 106. (1) Pentru aprobarea anuală a tarifelor OTS transmite la autoritatea competentă, până cel mai târziu la data de 1 februarie (dată de înregistrare la autoritatea competentă) a perioadei tarifare $t-1$, solicitarea de tarife corespunzătoare perioadei tarifare t însoțită de datele aferente valorilor realizate în perioada tarifară $t-2$, necesare corecției venitului liniarizat al perioadei tarifare t .

(2) Documentația prevăzută la alin. (1) va include cel puțin următoarele:

- a) propunerea privind corecția datorată cantităților de energie electrică transportată și a CPT reglementat (cantitate și preț), conform modelului prevăzut în anexa;
- b) propunerea privind corecția costurilor de operare și mentenanță controlabile, conform modelului prevăzut în anexa;
- c) propunerea privind corecția costurilor de operare și mentenanță necontrolabile, conform modelului prevăzut în anexa;

- d) propunerea privind corecția costurilor cu eliminarea congestiilor, a celor rezultate ca urmare a transportului de energie electrică între OTS-uri și a veniturilor obținute din alte activități ce utilizează resursele recunoscute pentru desfășurarea activității de transport;
- e) propunerea privind corecția de venituri aferente nerealizării planului de investiții;
- f) calculul detaliat al corecțiilor anuale care au stat la baza tarifelor propuse spre aprobare;
- g) documentele enumerate la Art. 105 alin. (1) lit. a), dacă acestea au suferit modificări;
- h) copia Dosarelor prețurilor de transfer întocmite cu privire la tranzacțiile derulate cu societățile afiliate în perioada tarifară $t-2$;
- i) situațiile financiare depuse de operatorul de distribuție la ministerul de resort privind activitatea desfășurată în perioada tarifară $t-2$;
- j) balanța contabilă întocmită la data de 30 iunie pentru perioada tarifară $t-2$;
- k) raportul/rapoartele auditorului cu privire la activitatea OTS în perioada tarifară $t-2$;
- l) toate rapoartele întocmite în decurs de 12 luni anterioare de orice organ de control.

(3) Scrisoarea conținând solicitarea de tarife și documentația anexată se transmit atât în format de hârtie cât și în format .pdf, iar fișierele de calcul privind corecțiile și tarifele propuse vor fi transmise în format .xls.

Art. 107. Autoritatea competentă poate solicita sau efectua independent verificări și/sau auditare pentru oricare din informațiile pe care le-a solicitat, sau care i-au fost furnizate conform art. 105 și 106.

Art. 108. Autoritatea competentă poate solicita OTS să transmită informații suplimentare pentru a-i permite să își îndeplinească obligațiile într-o manieră și până la un termen pe care autoritatea competentă le consideră conforme cu prevederile prezentei metodologii.

Art. 109. Autoritatea competentă actualizează machetele de monitorizare lunară a activității OTS, ori de câte ori este necesar datorită noilor reglementări privind evoluția pieței sau din rațiuni de transparență.

Art. 110. În cazul în care OTS nu își îndeplinește obligațiile de a furniza informațiile către autoritatea competentă sau în cazul în care autoritatea competentă constată o lipsă de documente sau de justificări și/sau o neconcordanță între informațiile furnizate, autoritatea competentă informează în scris, în termen de maxim 30 zile, OTS. OTS are obligația rezolvării sesizărilor precizate de autoritatea competentă, în termen de maxim 10 zile de la primirea înștiințării.

Art. 111. În cazul în care OTS nu își îndeplinește obligațiile de a furniza autorității competente informațiile necesare aprobării tarifelor, acesta trebuie să ofere o justificare, inclusiv motivele pentru neconformare. Întârzierea transmiterii nu poate depăși cu 30 de zile data primirii înștiințării inițiale.

Art. 112. Valorile efective ale tarifelor de transport se stabilesc de către autoritatea competentă pentru fiecare perioadă tarifară. După fiecare perioadă de reglementare, autoritatea competentă inițiază un proces de consultare cu OTS privind realizările operatorului OTS, precum și propunerile pentru perioada următoare.

Art. 113. (1) În fiecare an tarifar autoritatea competentă transmite OTS rezultatele analizei efectuate pentru stabilirea venitului reglementat și a tarifelor de transport pentru perioada tarifară t .

(2) OTS transmite în scris autorității competente punctul de vedere asupra rezultatelor prevăzute la alin. (1) în termen de 5 zile lucrătoare de la data comunicării acestora.

Art. 114. Tarifele aferente serviciului de transport pentru următoarea perioadă tarifară se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, anual, până la data de 30 iunie.

Secțiunea 16. Dispoziții tranzitorii și finale

- Art. 115.** (1) Prin aplicarea prevederilor prezentei metodologii, creșterea tarifelor de transport de la un an la altul este limitată, în termeni reali, la 7 % pentru tariful mediu și la 10 % pentru componentele acestuia prevăzute la art. 98.
- (2) În cazul în care limitarea creșterii tarifelor conform alin. (1) nu permite OTS obținerea integrală a veniturilor reglementate, diferența se recuperează în anul/anii următor/următori, în limita plafonului stabilit de creștere a veniturilor, conform unei metode stabilite de autoritatea competentă.
- Art. 116.** (1) Începând cu cea de-a patra perioadă de reglementare, autoritatea competentă poate introduce în formula de evaluare a veniturilor anuale a unui factor de corecție $kV_{t,s}$ privind respectarea nivelului minim de calitate impus; autoritatea competentă va defini un mecanism de stimulare în ceea ce privește calitatea activității de transport și de determinare a factorului $kV_{t,s}$. Nivelul anual al volumului de venituri, respectiv premierile/penalizările asociate depășirii/nerespectării indicatorilor de performanță și de calitate ai serviciului de transport, nu va depăși 2,5 % din valoarea venitului reglementat, inclusiv corecțiile de venit, corespunzătoare unei perioade tarifare;
- (2) Autoritatea competentă analizează și decide oportunitatea modificării structurii tarifului de transport și a modului de alocare pe componente a costului serviciului de transport.
- Art. 117.** (1) OTS transmite autorității competente documentele și informațiile prevăzute la art. 105 cu privire la fundamentarea tarifelor de transport, precum și programul de reducere anuală a cpt pentru perioada a IV-a de reglementare, în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la data intrării în vigoare a prezentei metodologii.
- (2) Pentru penultima perioadă tarifară a celei de-a III-a perioade de reglementare, documentele prevăzute la art. 106 se transmit de OTS în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la data intrării în vigoare a prezentei metodologii.
- (3) Corecțiile anuale aferente ultimei perioade tarifare a celei de-a III-a perioade de reglementare se efectuează conform prezentei metodologii, în prima perioadă tarifară a acestei perioade.
- (4) În cadrul corecției anuale aferente CPT reglementat pentru ultimele două perioade tarifare ale celei de-a III-a perioade de reglementare, prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru asigurarea CPT recunoscut de autoritatea competentă pentru perioada tarifară este cel realizat, dacă prețul realizat nu depășește un preț de referință determinat cu luarea în considerare a prețului mediu stabilit pe Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale în proporție de 80 % și a celui stabilit pe Piața Pentru Ziua Următoare în proporție de 20 %, pentru perioada tarifară respectivă.
- (5) Dacă prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea CPT realizat depășește prețul de referință prevăzut la alin. (4), prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea CPT recunoscut, se determină pe baza prețului de referință prevăzut la alin. (4) și a unui cost al dezechilibrelor recunoscut, de $\pm 10\%$ din cantitatea de energie electrică pentru acoperirea CPT, în limita unei creșteri cu 5 % a acestuia.

(6) Corecțiile anuale prevăzute la art. 78 alin. (1) de cantitate, a costului cu cpt, cu eliminarea congestiilor, a costurilor necontrolabile, a obligațiilor de plată rezultate ca urmare a transportului de energie electrică între OTS-uri, a veniturilor obținute din alte activități , aferente ultimelor 4 luni calendaristice ale penultimei perioade tarifare ale celei de-a III-a perioade de reglementare se efectuează în ultima perioadă tarifară a celei de-a III-a perioade de reglementare ținând seama de valorile realizate ale costurilor/veniturilor în raport cu cele estimate.

rt. 118. Anexele *) fac parte integrantă din prezenta metodologie.

*) Anexele nu se pot publica în Monitorul Oficial al României, Partea I, din motive tehnico-redacționale și se vor publica pe site-ul ANRE, www.anre.ro, la data intrării în vigoare a prezentei metodologii.

Anexa 1

Clasificarea și duratele de funcționare reglementate ale mijloacelor fixe

Cod mijloc fix	Denumire mijloc fix	DNF reglementata [ani]
	Construcții	
1.1.3.	Stații si posturi de transformare, stații de conexiuni, în afară de:	50
1.1.3.1.	construcții speciale metalice	40
1.1.3.2.	construcții speciale din beton	30
	Construcții pentru transportul energiei electrice	
1.7.1.2.	aeriane pe stâlpi metalici sau din beton armat	40
1.7.1.3.	subterane	30
	Instalații electrice de forță	
1.7.2.1.	aeriane sau aparente	12
1.7.2.2.	îngropate	12
1.7.2.3.	în tub, canal sau tunel de protecție	30
	Mașini și utilaje energetice	
2.1.16.3.1.	Transformatoare și autotransformatoare	24
2.1.16.3.3.	Baterii de acumulare; instalații de compensare a puterii reactive	12
2.1.16.5.	Aparataje pentru stații electrice și posturi de transformare Echipamente pentru centrale termice, electrice și nucleare	15
	Aparate și instalații pentru măsurarea marimilor electrice	

2.2.3.2.	Alte aparate și instalații pentru măsurarea marimilor electrice, electromagnetice și radiometrice neregăsite în cadrul clasei 2.2.3.	15
2.2.3.1.	Elemente Waston; aparate portabile	6
	Echipamente electronice	
2.2.9.	Calculatoare electronice și echipamente periferice. Mașini și aparate de casă, control și facturat	6
	Mijloace de transport	
2.3.2.1.1.	autoturisme, în afară de:	8
2.3.2.2.9.3.	alte autovehicule cu destinație specială	10
3.1.1.	Mobilier (inclusiv mobilierul comercial și hotelier)	15
3.2.2.	Aparate de telecomunicații pentru birou: aparate telefonice, aparate telefax, aparate telex, instalații de comandă prin radio, aparate de căutat persoane etc.	8
3.3.5	Sisteme pentru identificarea și controlul accesului, supraveghere și alarmă la efracție	12
2.1.17.3.1	Aparate de climatizare	10
2.1.17.3	Ventilatoare, aeroterme și microcentrale termice murale sau de pardoseli	10
	Licențe și sisteme informatice	6